МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ
Кафедра економіки та підприємництва ім. проф. І. М. Брюховецького

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

другий (магістерський) рівень вищої освіти

на тему: «**НАПРЯМКИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА ТА ДЖЕРЕЛА ЙОГО ФІНАНСУВАННЯ»**

Виконав: **Ащаулов Ігор Євгенович**
здобувач спеціальності
076 «Підприємництво та торгівля»

Науковий керівник: **Терещенко Світлана Іванівна**
Д.е.н., професор кафедри економіки та підприємництва ім. проф. І.М. Брюховецького

Рецензент: **Сапич Вадим Іванович**
д.е.н., професор кафедри менеджменту Сумського інституту післядипломної освіти

Суми – 2025

СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет Економіки і менеджменту

Кафедра Економіки та підприємництва ім. проф. І.М. Брюховецького

Освітній ступінь другий (магістерський) рівень вищої освіти

Спеціальність 076 «Підприємництво та торгівля»

Затверджую:
Завідувач кафедри О. Ковбаса
« ___ » _____ 2024 р.

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТА
Ащаулов Ігор Євгенович
(прізвище, ім'я, по батькові)

1.Тема роботи: Напрямки інноваційного розвитку підприємства та джерела його фінансування

2. База практичного дослідження: ТОВ «Консалтингова компанія «Фінанси Податки Аудит» м. Київ

науковий керівник роботи **Терещенко Світлана Іванівна, д.е.н., професор**

затверджена наказом по університету від 2025 р. №

3. Строк подання студентом закінченої кваліфікаційної роботи 14 грудня 2025 року

4. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи:
праці вітчизняних і зарубіжних вчених, законодавчо-нормативна база, статистичні дані, аналітичні дані підприємства, власні джерела

5. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):
обґрунтовано теоретичні аспекти забезпечення інноваційного розвитку підприємства;
здійснено аналіз напрямів формування інноваційної політики підприємства на прикладі ТОВ «Консалтингова компанія «Фінанси Податки Аудит» м. Київ;
наведено організаційно-економічну характеристику підприємства на прикладі ТОВ «Консалтингова компанія «Фінанси Податки Аудит» м. Київ;
проаналізовано показники фінансового стану підприємства на прикладі ТОВ «Консалтингова компанія «Фінанси Податки Аудит» м. Київ;
визначено організаційно-економічні напрями забезпечення інноваційного розвитку досліджуваного підприємства;
здійснено аналіз інноваційного потенціалу підприємства на прикладі ТОВ «Консалтингова компанія «Фінанси Податки Аудит» м. Київ.

Завдання прийняв до виконання **Ігор АЩАУЛОВ**

6. Дата видачі завдання **21 жовтня 2024 року**

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів підготовки кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Визначення та затвердження теми дослідження, складання плану – графіку виконання роботи	жовтень 2024 р.	виконано
2.	Підбір та аналіз літературних джерел, підготовка першого теоретичного розділу	жовтень - грудень 2024 р.	виконано
3.	Збір аналітичної інформації, обробка результатів дослідження та підготовка другого розділу роботи	травень-липень 2025р.	виконано
4.	Підготовка третього розділу кваліфікаційної роботи	вересень 2025 р.	виконано
6.	Підготовка висновків, пропозицій та узгодження з керівником	Жовтень 2025 р.	виконано
7.	Перевірка на автентичність, опрацювання зауважень керівника.	28 листопада 2025 р.	виконано
8.	Підготовка кінцевого варіанту кваліфікаційної роботи	01 грудня 2025 р.	виконано
9.	Рецензування кваліфікаційної роботи	01-05 грудня 2025 р.	виконано
10.	Представлення кваліфікаційної роботи на кафедру, деканат	09 грудня 2025 р.	виконано
11.	Підготовка доповіді, презентації до кваліфікаційної роботи та її попередній захист	15 грудня 2025 р.	виконано
12.	Захист кваліфікаційної роботи	20 грудня 2025 р.	виконано

Здобувач _____ Ігор АЩАУЛОВ

Керівник роботи _____ Світлана ТЕРЕЩЕНКО

ЗМІСТ

ВСТУП……..7
РОЗДІ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА…….....11
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ РІВНЯ ІННОВАЦІЙНОСТІ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА КОМПАНІЯ «ФІНАНСИ ПОДАТКИ АУДИТ» М. КИЇВ……...23
2.1 Організаційно-економічна характеристика підприємства…….23
2.2 Аналіз фінансового потенціалу як основи готовності підприємства до інновацій…….30
2.3 Чинники, що визначають інноваційний розвиток підприємства……...41
РОЗДІЛ 3 РОЗРОБКА НАПРЯМІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА ……...48
3.1 Пріоритети інноваційного зростання України та механізми фінансування……..48
3.2 Структурно-економічний механізм підтримки інноваційного розвитку підприємства…….54
3.3 Вплив оперативного бюджетування на ефективність інноваційного розвитку…….62
ВИСНОВКИ……...71
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ……..75
ДОДАТКИ……..79

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний етап соціально-економічного розвитку характеризується посиленням конкурентної боротьби та скороченням життєвого циклу продукції. Визначальною особливістю цього періоду є перехід до інноваційного типу суспільства, у якому підприємствам необхідно інтегрувати новаторство у щоденну практику. Стійке функціонування та розвиток бізнесу нині неможливі без постійного оновлення виробничих процесів і активного здійснення інноваційної діяльності, що передбачає створення, упровадження та поширення нововведень.

Отже, сучасні підприємства стикаються з потребою безперервного створення та впровадження різноманітних інновацій, що забезпечують їхню ефективність у конкурентному ринковому середовищі. Подолання економічної кризи неможливе без активної інноваційної діяльності, спрямованої на оновлення виробничих процесів на якісно новій та конкурентоспроможній основі.

Інноваційний розвиток сучасного підприємства має ґрунтуватися на ефективному використанні інтелектуальних ресурсів, до яких належать інтелектуальний капітал, інтелектуальна праця та інтелектуальні продукти. Лише гармонійне поєднання напрямів інноваційного розвитку з елементами інноваційного потенціалу та інтелектуального капіталу здатне гарантувати стабільне та стале зростання підприємства.

Інноваційна активність сучасних підприємств є ключовою передумовою формування конкурентних стратегій в умовах динамічних змін глобального економічного середовища, що супроводжуються посиленням конкуренції. Підприємства, які вибудовують свою діяльність на засадах інноваційного підходу, отримують значно ширші можливості для збереження та зміцнення своєї конкурентоспроможності. Відтак, впровадження сучасних технологій стає фундаментом розвитку інноваційного потенціалу підприємства. Адже

ефективний розвиток у сфері інновацій можливий лише за наявності достатнього інноваційного потенціалу.

Загалом інноваційний розвиток підприємства характеризується його спроможністю формувати нові компетенції, у процесі розроблення та трансформації яких визначаються основні напрями діяльності, спрямовані на створення інноваційних технологій, продуктів, послуг і процесів. Таким чином, відбувається цілеспрямоване управління інноваційним розвитком підприємства.

Серед українських науковців, які присвятили свої праці дослідженню інноваційної діяльності вітчизняних підприємств та механізмів управління інноваційним розвитком можна виокремити роботи: Бандура З., Голубецький П. [4]; Гринькевич О. С., Квак С. А. [5]; Довгань Ю.В. [5]; Кононова О.Є. [16]; Макаренко С. М. [23]; Маркіна І. А., Вороніна В. Л., Хорошко Д. Р. [27].

Мета і завдання дослідження. Метою написання магістерської кваліфікаційної роботи є дослідження напрямів інноваційного розвитку підприємства та джерел його фінансування в сучасних умовах господарювання. Для досягнення цієї мети були сформульовані та вирішені наступні завдання:

- обґрунтовано теоретичні аспекти забезпечення інноваційного розвитку підприємства;
- здійснено аналіз напрямів формування інноваційної політики підприємства на прикладі ТОВ «Консалтингова компанія «Фінанси Податки Аудит» м. Київ;
- наведено організаційно-економічну характеристику підприємства на прикладі ТОВ «Консалтингова компанія «Фінанси Податки Аудит» м. Київ;
- проаналізовано показники фінансового стану підприємства на прикладі ТОВ «Консалтингова компанія «Фінанси Податки Аудит» м. Київ;
- визначено організаційно-економічні напрями забезпечення інноваційного розвитку досліджуваного підприємства;
- здійснено аналіз інноваційного потенціалу підприємства на прикладі ТОВ «Консалтингова компанія «Фінанси Податки Аудит» м. Київ;

- розроблено пріоритетні напрями інноваційного розвитку підприємства та обґрунтовано доцільність їх впровадження.

Предметом дослідження стали теоретичні, методичні та практичні аспекти, пов'язані з розробкою та впровадженням запропонованих напрямів інноваційного розвитку підприємства з урахуванням джерел фінансування.

Об'єктом дослідження є процес обґрунтування перспектив інноваційного розвитку підприємства з урахуванням джерел фінансування.

Методи дослідження. Теоретичною і методологічною основою дослідження слугували фундаментальні праці вчених і практиків з проблем інноваційного розвитку підприємства Теоретична значимість полягає в уточненні теоретичних положень та методичних основ діяльності підприємств.

В роботі використано наступні методи: *історико-економічний метод* – при аналізі теоретичних та методологічних основ дослідження проблеми; *метод порівняльного аналізу* - при аналізі показників динаміки та ефективності розвитку підприємств шляхом використання інновацій; *монографічний метод* – для оцінки результативності діяльності підприємств малого бізнесу за умов використання інновацій; *розрахунковий метод* – для визначення обсягів реалізації за умов ефективного використання структурних елементів діяльності підприємства; *абстрактно-логічний* – для розробки рекомендацій щодо перспектив розвитку підприємств за умов використання інновацій.

Джерелами для написання кваліфікаційної магістерської роботи слугували законодавчі акти, монографії, публікації вітчизняних та зарубіжних вчених, первинні, зведені документи, річні фінансові звіти за 2022-2024 рр. на прикладі ТОВ «Консалтингова компанія «Фінанси Податки Аудит» м. Київ.

Наукова новизна одержаних результаті. Виконано дослідження щодо перспектив інноваційного розвитку підприємства з урахуванням джерел фінансування. До найбільш важливих результатів, що характеризують новизну дослідження можна віднести:

- набули подальшого розвитку інструменти оцінювання організаційно-економічного забезпечення інноваційного розвитку підприємства;

- сформовано напрями забезпечення інноваційного розвитку підприємства;
- обґрунтовано доцільність впровадження запропонованих напрямів інноваційного розвитку ТОВ «Консалтингова компанія «Фінанси Податки Аудит» м. Київ.

Практичне значення одержаних результатів. Застосування розроблених пропозицій дозволить на більш високому методичному рівні вирішувати проблеми розвитку бізнесу постійно відстежуючи та аналізуючи нові ринкові тенденції, які можуть суттєво змінити ситуацію для компаній. Це дозволяє своєчасно адаптувати та коригувати власні стратегії, максимально використовуючи ринкові можливості та зменшуючи потенційні загрози.

Особистий внесок здобувача. Кваліфікаційна магістерська робота є результатом особистого наукового дослідження. Основні положення магістерської роботи, висновки отримані автором самостійно.

Апробація результатів дослідження. Основні результати досліджень доповідалися і пройшли апробацію на двох міжнародних науково-практичних конференціях.

Публікації. За результатами опубліковано 2 наукові праці.

Структура і обсяг роботи. Основний зміст роботи викладений на 65 сторінках комп'ютерного тексту. Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел з 36 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Активні глобальні трансформації, що відбуваються у світі та чинять безпосередній вплив на світову економіку й різні сфери діяльності її суб'єктів, зумовлюють потребу у зміцненні економічної стійкості. Це може бути забезпечено шляхом розроблення та впровадження інновацій у діяльність підприємств, активізації інноваційної діяльності, що, у свою чергу, сприятиме підвищенню рівня їх інноваційної активності.

Досвід держав, які обрали курс на інноваційний розвиток, переконливо свідчить, що впровадження інноваційних технологій у різні сфери життєдіяльності сприяє зміцненню національної економіки, збільшенню обсягів виробництва підприємств, появі продукції з унікальними властивостями та характеристиками, а також підвищенню рівня добробуту населення.

У загальному розумінні розвиток підприємства є незворотним процесом, що відображає послідовні та безперервні зміни у його стані, виражені в якісних або кількісних показниках під впливом різноманітних факторів. У більш вузькому значенні це можна розглядати як певний стан або результат змін у діяльності підприємства, зумовлених впливом внутрішніх і зовнішніх чинників середовища.

Одним із ключових чинників, що визначають розвиток підприємства, є його інноваційна діяльність [13]. Інновації становлять собою зміни, спрямовані на впровадження нових виробничих процесів, видів продукції, ринків збуту чи організаційних форм. Таким чином, поняття «інновація» тісно пов'язане з поняттям «розвиток», адже в сучасних умовах господарювання ефективне та стабільне функціонування підприємства можливе лише за умови його інноваційного розвитку.

Термін «інноваційний розвиток» застосовується як на макрорівні, так і на мікрорівні. Водночас аналіз наукових праць, присвячених цій тематиці, свідчить, що дослідники по-різному трактують сутність інноваційного розвитку, надаючи йому власні змістові характеристики, що зумовлює потребу у подальшому поглибленому теоретичному його осмисленні.

Таблиця 1.1- Основні дефініції поняття «інноваційний розвиток підприємства»

Автор	Визначення
Бандура З., Голубецький П. [4]	Діяльність підприємства, спрямована на безперервний пошук нових методів і технологій для задоволення потреб споживачів та покращення власного фінансового стану.
Гринькевич О. С., Квак С. А. [5]	Базовий інноваційний процес передбачає розвиток факторів, які є ключовими для його реалізації та ефективного використання інноваційного потенціалу підприємства.
Іванишин О.В. [11]	Відносини, що формуються в процесі підвищення економічної ефективності та конкурентоспроможності підприємства завдяки впровадженню й використанню інновацій.
Ілляшенко С., Шипуліна Ю., Ілляшенко Н. [10]	Процес господарювання, заснований на постійному пошуку інноваційних підходів до використання потенціалу підприємства в умовах динамічного впливу зовнішнього й внутрішнього середовища та змін кон'юнктури ринків збуту.
Ціпуринда В. С. [31]	Поширення інноваційного процесу, що відбувається в результаті впровадження нововведень у діяльність підприємства.
Макаренко С. М. [23]	Етап пошуку й розроблення нових продуктів на основі ефективного використання всіх наявних ресурсів підприємства, що сприяє зміцненню його конкурентних позицій, освоєнню нових ринків збуту та забезпеченню стабільного функціонування.
Кравчук І. [19]	Розвиток підприємства, зумовлений упровадженням та використанням інновацій у його діяльності.

**Джерело: сформовано автором*

Аналіз наведених у таблиці дефініцій свідчить, що більшість науковців розглядають інноваційний розвиток підприємства як безперервний процес упровадження нововведень, спрямований на підвищення ефективності діяльності, конкурентоспроможності та стійкого функціонування суб'єкта господарювання. Спільною рисою всіх підходів є акцент на активному використанні інноваційного потенціалу підприємства та пошуку нових форм, методів і технологій розвитку. Водночас окремі автори деталізують це поняття через призму організаційно-економічних відносин, ресурсного забезпечення чи ринкової адаптації, що підкреслює багатогранність і комплексний характер

інноваційного розвитку як ключового чинника економічного зростання підприємства. Отже, інноваційний розвиток підприємства слід розглядати як процес послідовних і системних змін у його стані, що безпосередньо зумовлені рівнем інноваційного потенціалу. Основним джерелом такого розвитку виступають інновації, які відкривають перед підприємством нові можливості шляхом упровадження сучасних ідей, рішень та технологій, спрямованих на підвищення ефективності діяльності та зміцнення конкурентних позицій на ринку.

Завданнями інноваційного розвитку підприємства можна вважати наступні:

- формування та реалізація інноваційної стратегії підприємства, спрямованої на забезпечення його довгострокової конкурентоспроможності;
- підвищення ефективності використання інноваційного потенціалу, включно з людськими, фінансовими, матеріальними та інформаційними ресурсами;
- створення сприятливих організаційно-економічних умов для впровадження нововведень у виробничі, управлінські та маркетингові процеси;
- розвиток науково-технічної бази підприємства для забезпечення впровадження сучасних технологій і підвищення якості продукції;
- пошук і освоєння нових ринків збуту завдяки розробці інноваційних товарів і послуг;
- забезпечення адаптивності підприємства до змін зовнішнього та внутрішнього середовища через використання гнучких інноваційних рішень;
- оптимізація структури управління інноваціями для підвищення ефективності прийняття рішень;
- формування інноваційної культури та стимулювання творчої активності персоналу;
- підвищення економічної ефективності діяльності підприємства на основі впровадження нових технологій і управлінських підходів;

- зміцнення іміджу підприємства як інноваційно активного суб'єкта господарювання на ринку.

У буквальному значенні інноваційна діяльність охоплює всі види діяльності, спрямовані на впровадження нововведень у функціонування підприємства. Вона включає проведення фундаментальних, наукових і прикладних досліджень, розроблення та генерування креативних ідей, упровадження інноваційних технологій і створення нових видів продукції. Підсумком такої діяльності є отримання інновацій різних типів, які сприяють розвитку та підвищенню конкурентоспроможності підприємства.

Таблиця 1.2- Основні типи інновацій, які застосовуються з метою розвитку підприємства

Вид	Зміст
Продуктові інновації	це розроблення та впровадження нових або суттєво вдосконалених товарів і послуг, які забезпечують задоволення потреб споживачів і підвищують конкурентоспроможність підприємства на ринку
Процесні інновації	це впровадження нових або значно вдосконалених методів виробництва, управління чи надання послуг, що спрямовані на підвищення ефективності діяльності підприємства, оптимізацію витрат і раціональне використання ресурсів.
Організаційні інновації	це впровадження нових підходів до управління, структурування діяльності та організації робочих процесів, спрямованих на підвищення ефективності роботи персоналу, покращення умов праці та вдосконалення системи взаємодії всередині підприємства.
Маркетингові інновації	це впровадження нових або вдосконалених методів просування товарів і послуг, позиціонування бренду, комунікації зі споживачами чи організації збуту. Вони спрямовані на підвищення привабливості продукції, розширення ринків збуту та зміцнення конкурентних позицій підприємства.

**Джерело: сформовано автором*

Це основні типи інновацій, що впроваджуються підприємствами. Найбільш поширеними серед них є продуктові інновації, тобто розроблення нових товарів і послуг або суттєве вдосконалення вже існуючих. У сучасному світі щодня з'являються сотні продуктових інновацій різного рівня новизни. Частина з них є абсолютно новими продуктами, що вперше виходять на ринок, інші ж результатом модернізації та вдосконалення наявних зразків. Яскравими прикладами таких інновацій є iPhone, який став світовим лідером у момент свого

запуску, смарт годинники, 3D-принтери, а також навушники та електронні перекладачі.

Процесні інновації це впровадження нових або вдосконалених методів виробництва та надання послуг, що може здійснюватися, зокрема, через використання сучасного обладнання, технологій або програмного забезпечення. Яскравим прикладом є створення вакцини проти вірусу COVID-19, яка також належить до інноваційних розробок. На відміну від них, продуктові інновації орієнтовані на задоволення наявних або потенційних потреб споживачів. Саме тому компанії інвестують значні кошти у розроблення нових продуктів, прагнучи зміцнити конкурентні позиції на ринку та підвищити рівень лояльності клієнтів [23].

Процесні інновації передбачають запровадження нових або істотно вдосконалених способів створення й надання послуг. Вони охоплюють суттєві зміни в апаратному та програмному забезпеченні, що застосовується на сервісно орієнтованих підприємствах, а також у процедурах і методах організації обслуговування. Для вітчизняних підприємств процесні інновації є найбільш доцільними, оскільки їх упровадження сприяє скороченню витрат, раціоналізації використання ресурсів та підвищенню ефективності виробничої діяльності. Прикладами таких інновацій є застосування GPS-трекерів для моніторингу транспортних перевезень, оптимізація маршрутів доставки та використання CRM-систем для автоматизації маркетингових і клієнтських процесів.

Організаційні інновації спрямовані на вдосконалення умов праці, оптимізацію робочих місць, упровадження нових методів управління та форм взаємодії з персоналом з метою підвищення його продуктивності, мотивації та задоволеності роботою. Прикладами таких інновацій є модернізація офісного простору, удосконалення організаційної структури через об’єднання або створення нових підрозділів, а також запровадження нових систем оплати праці. В умовах посилення конкуренції особливого значення набувають маркетингові інновації, що передбачають нестандартні підходи до просування продукції, привернення уваги споживачів, оновлення упаковки чи зміни місця продажу.

Серед найпоширеніших прикладів маркетингових інновацій використання QR-кодів, створення корпоративних вебсайтів, розроблення мобільних додатків, гейміфікація процесу взаємодії зі споживачами та впровадження систем онлайн-бронювання.

Провідні компанії, як правило, не обмежуються впровадженням лише одного виду інновацій. Вони характеризуються високим рівнем інноваційної активності та досягають значного покращення своїх результатів завдяки комплексному впровадженню різних типів інновацій у власну діяльність. Варто зазначити, що інновації пов'язані з упровадженням змін, спрямованих на вдосконалення вже існуючих рішень або створення абсолютно нових підходів, які раніше не застосовувалися в конкретному бізнесі. Вони можуть охоплювати різні процеси, технології чи організаційні явища, а рівень їх новизни може варіюватися від інновацій, нових для певної компанії, до абсолютно нових для галузі чи світу (найвищий рівень, характерний для стартапів). Для ефективного впровадження інновацій підприємства часто застосовують **бенчмаркінг** інструмент, що передбачає вивчення найкращих практик інших компаній і адаптацію їх до власних умов.

Слід підкреслити, що інноваційна діяльність підприємства має здійснюватися на систематичній основі та бути спрямованою на постійний пошук і реалізацію нових ідей. У результаті така діяльність забезпечує підприємству низку переваг, серед яких:

- формування нових конкурентних переваг;
- раціональне використання ресурсів;
- повніше задоволення потреб споживачів;
- покращення корпоративного іміджу;
- зростання прибутковості та ефективності діяльності.

Таким чином, інноваційна активність виступає ключовим чинником сталого розвитку підприємства та зміцнення його позицій на ринку.

Форми інновацій поділяються на радикальні та інкрементальні. Радикальні інновації передбачають кардинальні зміни, що ведуть до повної трансформації

продукту, технологічного процесу або стратегії розвитку підприємства. Натомість інкрементальні інновації характеризуються поступовими, поетапними вдосконаленням, спрямованим на підвищення ефективності вже існуючих елементів діяльності.

Інноваційна підприємницька діяльність це специфічний процес ведення бізнесу, що ґрунтується на постійному пошуку нових можливостей для вдосконалення технічних, технологічних та організаційних аспектів виробництва. Вона передбачає готовність підприємницької структури як фізичної, так і юридичної особи приймати на себе ризики, пов'язані з реалізацією нових проєктів чи модернізацією наявних, а також нести фінансову, соціальну та моральну відповідальність за результати впровадження інновацій.

Необхідність організації інноваційної підприємницької діяльності обумовлюється потребою підвищення техніко-технологічного рівня виробництва, зростанням витрат і погіршенням економічних результатів діяльності підприємств, а також швидким моральним зношенням техніки та технологій. Важливу роль відіграють наука і впровадження новітніх технологічних розробок, які забезпечують ефективне використання досягнень науково-технічного прогресу у всіх сферах господарювання. Крім того, актуальність інноваційної діяльності зумовлюється інтенсивним розвитком виробництва, необхідністю підвищення його ефективності та економічною доцільністю інтенсифікації факторного розвитку.

Існує три основні способи організації інноваційної діяльності підприємства:

1.Внутрішньоорганізаційна інноваційна діяльність. У цьому випадку розроблення та впровадження інновацій здійснюється безпосередньо всередині підприємства його спеціалізованими підрозділами. Така діяльність базується на системному плануванні, координації та моніторингу взаємодії між учасниками інноваційних проєктів, що забезпечує контроль над усіма етапами інноваційного процесу.

2. Зовнішньоорганізаційна інноваційна діяльність на контрактній основі.

Передбачає укладання угод між підприємством та сторонніми організаціями щодо створення або замовлення розробки інновацій. Такий підхід дозволяє залучати зовнішніх фахівців, наукові установи чи компанії, які мають необхідні знання, технології та ресурси.

3. Зовнішньо організаційна інноваційна діяльність через венчурні механізми. Реалізується шляхом створення дочірніх венчурних підприємств, призначених для розроблення та комерціалізації інноваційних проєктів. У цьому разі підприємство може залучати додаткові інвестиції, ресурси чи партнерів із зовнішнього середовища для зменшення ризиків і підвищення ефективності реалізації інновацій.

В інноваційній діяльності важливо враховувати життєвий цикл інновації, який охоплює період від зародження ідеї до її комерційного використання та поступового переходу в категорію звичного продукту, процесу чи послуги. Цей цикл відображає динаміку попиту на інновацію від етапу активного зростання до спаду інтересу споживачів. Якщо підприємство прагне зберегти конкурентні переваги, воно має своєчасно виводити з ринку застарілі інновації, ефективність яких знижується через зменшення попиту, та впроваджувати нові рішення, здатні задовольнити актуальні потреби ринку. Таким чином, запуск нової інновації фактично завершує життєвий цикл попередньої, забезпечуючи безперервність інноваційного розвитку підприємства.

Отже, хоча інноваційна діяльність є ключовим чинником довгострокового успіху підприємства, вона супроводжується низкою серйозних викликів і ризиків. Основним з них виступає невизначеність результатів, оскільки інновації залежать від мінливих умов зовнішнього середовища, що ускладнює прогнозування ефективності їх впровадження. Крім того, висока капіталомісткість інноваційних проєктів створює додаткові бар’єри для їх реалізації, особливо для малих і середніх підприємств, які часто обмежені у фінансових можливостях. У результаті багато компаній уникають активної інноваційної діяльності або впроваджують її з надмірною обережністю, що стримує їхній розвиток і знижує конкурентоспроможність у довгостроковій

перспективі.

Головним чинником, який обмежує активне впровадження інновацій на вітчизняних підприємствах, виступає недостатній рівень фінансового забезпечення. Брак власних коштів, обмежений доступ до кредитних ресурсів та низький рівень інвестиційної підтримки з боку держави й приватного сектору істотно ускладнюють реалізацію інноваційних проєктів. Як наслідок, підприємства не можуть у повному обсязі фінансувати дослідження, розробки та впровадження нових технологій, що призводить до уповільнення їх інноваційного розвитку та зниження конкурентних позицій на ринку.

Таблиця 1.3- Основні джерела та методи забезпечення фінансових ресурсів для інноваційної діяльності підприємства

Джерело	Зміст	Переваги	Недоліки
Власні кошти підприємства	прибуток, амортизаційні відрахування, резервні фонди, внески акціонерів. Використовуються для фінансування науково-дослідних робіт, модернізації обладнання, впровадження нових технологій	фінансова незалежність; можливість самостійного управління коштами; висока гнучкість використання	обмежений обсяг ресурсів; неможливість фінансування великих проектів
Банківські кредити та позики	залучення коштів через кредитні установи для реалізації інноваційних проектів	доступ до значних фінансових ресурсів; можливість швидкого отримання коштів	висока вартість кредитів; - необхідність застави та гарантій; - ризик неповернення у разі невдачі проекту
Державне фінансування та підтримка	бюджетні програми, гранти, пільгове кредитування, компенсація відсоткових ставок, державне співфінансування	зменшення фінансового навантаження; підтримка пріоритетних галузей; можливість залучення безповоротних коштів	обмежений доступ до державних програм; бюрократичні процедури та контроль використання
Венчурне фінансування	інвестування високоризикових, але перспективних проєктів венчурними фондами чи приватними інвесторами	можливість фінансування інновацій без застави; злучення досвіду та контактів інвестора; підвищення потенціалу зростання бізнесу	втрата частини контролю над підприємством; високі вимоги до перспективності проєкту
Гранти, міжнародні програми та донорська допомога	отримання фінансування через міжнародні організації (Horizon Europe, USAID, EBRD, GIZ тощо). Кошти здебільшого безповоротні	безкоштовне фінансування; можливість міжнародного партнерства; підвищення репутації	складна процедура подання заявки; необхідність детальної звітності; висока конкуренція за фінансування
Партнерські	об’єднання підприємств,	розподіл ризиків і	необхідність

програми та кластери	наукових установ, інвесторів для спільного виконання інноваційних проєктів.	витрат; доступ до додаткових ресурсів; підвищення ефективності	координації між учасниками; можливі конфлікти інтересів

**Джерело: сформовано автором*

Як свідчить практика, найреальнішим і найпоширенішим джерелом фінансування інноваційної діяльності підприємств є їхні власні фінансові ресурси насамперед прибуток або внески акціонерів (власників). Підприємства, що систематично впроваджують інновації, зазвичай щороку спрямовують певну частку чистого прибутку до спеціального резервного фонду. Надалі ці кошти використовуються для реалізації інноваційних проєктів, що забезпечує фінансову стабільність процесу розвитку та зменшує залежність від зовнішніх джерел фінансування.

Забезпечення фінансовими ресурсами інновацій є складним багатофакторним процесом, який передбачає визначення потреби у фінансових коштах, вибір джерел фінансування, розробку стратегії їх використання та контроль за ефективністю витрат. В умовах сучасної економіки, що характеризується нестабільністю ринкових процесів, зростанням ризиків і посиленням конкуренції, питання пошуку фінансів для інновацій набуває особливої актуальності, особливо для українських підприємств, діяльність яких часто обмежується браком власних ресурсів.

На практиці найпоширенішим джерелом фінансування інноваційної діяльності є власні кошти підприємства, до яких належать прибуток, амортизаційні відрахування, резервні фонди, а також внески власників чи акціонерів. Компанії, які ведуть активну інноваційну політику, як правило, формують спеціальні інноваційні або інвестиційні фонди, до яких щорічно спрямовується певний відсоток від чистого прибутку. Ці кошти потім використовуються для фінансування науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, упровадження нових технологій або модернізації обладнання. Використання власних фінансових ресурсів дає підприємству високу автономію у прийнятті рішень, проте часто їх обсягу недостатньо для

реалізації масштабних інноваційних проєктів.

Другою важливою групою джерел фінансування є залучені кошти, які формуються через кредити, позики, випуск облігацій, а також за рахунок венчурного капіталу чи участі стратегічних інвесторів. Банківські кредити залишаються одним із традиційних способів залучення ресурсів, проте для інноваційних підприємств вони є дорогими і ризикованими, оскільки фінансові установи часто вимагають гарантії повернення коштів, яких інноваційні проєкти на початковій стадії не можуть надати. У цьому контексті важливу роль відіграють державні програми підтримки інновацій, що передбачають пільгове кредитування, часткову компенсацію відсоткових ставок або співфінансування інноваційних ініціатив.

Окрему увагу заслуговує використання венчурного фінансування, яке стає дедалі популярнішим у розвинених країнах і поступово поширюється в Україні. Венчурні інвестори вкладають кошти у високоризикові, але перспективні інноваційні проекти, розраховуючи на значне зростання прибутку в майбутньому. Така форма фінансування дає змогу підприємствам, особливо малим і середнім, отримати капітал для реалізації нових ідей без необхідності брати кредити або продавати контрольний пакет акцій.

Важливим джерелом є також залучення грантів, субсидій і міжнародної допомоги. У межах європейських і світових програм (наприклад, Horizon Europe, USAID, EBRD, GIZ тощо) українські підприємства можуть отримати фінансування на розробку і впровадження інновацій. Грантові кошти, як правило, не підлягають поверненню, проте потребують ретельного обґрунтування проєкту, підтвердження його соціально-економічної значущості та подальшого звітування про використання коштів.

Ще одним напрямом забезпечення фінансовими ресурсами є партнерські програми та кластерна взаємодія, коли підприємства об’єднуються з іншими учасниками ринку, а саме: університетами, науковими центрами, інвестиційними фондами, великими корпораціями для спільної реалізації інноваційних проектів. Таке поєднання ресурсів дозволяє знизити фінансове

навантаження на кожного учасника, мінімізувати ризики і водночас розширити коло можливостей для впровадження інновацій.

Для ефективного управління фінансовими ресурсами підприємству необхідно розробити комплексну фінансову стратегію інноваційного розвитку, яка включає планування потреб у коштах, оптимізацію структури капіталу, оцінку ризиків і визначення ефективності використання інвестицій. Важливим інструментом у цьому процесі є застосування сучасних методів фінансового менеджменту, таких як бюджетування інновацій, оцінка вартості проєктів (NPV, IRR, Payback Period), контроль витрат і результатів.

Підсумовуючи, слід зазначити, що фінансове забезпечення інноваційної діяльності є стратегічним чинником конкурентоспроможності підприємства. Ефективне поєднання власних, залучених і державних джерел фінансування, а також активне використання грантів і партнерських механізмів дозволяє підприємству не лише реалізовувати інноваційні проекти, а й формувати довгострокову фінансову стабільність. Таким чином, побудова системи фінансового забезпечення інновацій має ґрунтуватися на стратегічному баченні, гнучкості та орієнтації на максимальну віддачу від інвестицій у нововведення.

З початком війни та за підтримки України з боку іноземних держав і міжнародних фінансових організацій грантове фінансування стало одним із ключових джерел забезпечення інноваційної діяльності вітчизняних підприємств. У сучасних умовах нестабільності та високого ризику саме гранти дозволяють підприємствам реалізовувати інноваційні проєкти без значного фінансового навантаження та з меншим ризиком для власного капіталу.

Аналіз показує, що джерела фінансування інновацій вітчизняних підприємств є різноманітними і включають як власні кошти так і запозичені ресурси. Така комбінована модель фінансування дозволяє підприємствам не лише підтримувати поточні інноваційні проєкти, але й розширювати їх масштаб, підвищувати ефективність виробництва та зміцнювати конкурентні позиції.

Таким чином, фінансове забезпечення інноваційної діяльності залишається одним із ключових факторів розвитку підприємства, а ефективне поєднання

власних та залучених джерел коштів визначає здатність компанії до стабільного інноваційного зростання навіть в умовах економічної та політичної нестабільності.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ РІВНЯ ІННОВАЦІЙНОСТІ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА КОМПАНІЯ «ФІНАНСИ ПОДАТКИ АУДИТ» М. КИЇВ

2.1 Організаційно-економічна характеристика підприємства

Рівень інноваційності підприємства характеризує його здатність створювати, впроваджувати та ефективно використовувати нововведення у всіх сферах діяльності від технологій і продукції до організації виробництва, управління та маркетингу. Це комплексна характеристика, що відображає ступінь сприйняття підприємством інноваційних змін і його готовність до постійного оновлення.

Інноваційність виступає одним із ключових чинників конкурентоспроможності сучасного бізнесу. Підприємства, які систематично впроваджують інновації, швидше адаптуються до змін зовнішнього середовища, мають вищу ефективність використання ресурсів і здатні формувати власні конкурентні переваги на ринку.

За об’єкт дослідження було обрано ТОВ «Консалтингова компанія «Фінанси Податки Аудит» м. Київ. Компанія має основну мету забезпечення надання правової, бухгалтерської та консультаційної допомоги на професійному рівні громадянам України, іноземним громадянам, особам без громадянства та юридичним особам. Її діяльність спрямована на захист прав та законних інтересів клієнтів, а також надання кваліфікованих послуг у сфері фінансів.

При цьому важливим аспектом функціонування підприємства є досягнення стабільного прибутку та забезпечення економічної стійкості, дотримуючись

вимог чинного законодавства України, нормативних актів і принципів професійної та адвокатської етики. Основними напрямами діяльності компанії є: надання послуг з бухгалтерського обліку та аудиту; податкове консультування та супровід під час перевірок контролюючих органів; юридичне консультування, підготовка правових документів та представництво інтересів клієнтів у судах і державних установах; фінансовий аналіз і планування, оцінка ефективності діяльності підприємств; супровід інвестиційних проєктів і консультації з питань оптимізації бізнес-процесів.

Компанія активно застосовує інноваційні підходи до ведення бізнесу, зокрема використання сучасних інформаційних технологій та хмарних сервісів для оптимізації облікових і звітних процесів. Це дозволяє підвищити рівень обслуговування клієнтів, зменшити витрати часу на обробку даних та забезпечити високий рівень конфіденційності інформації. Кадровий склад підприємства формується з висококваліфікованих фахівців у галузі бухгалтерського обліку, аудиту, права та фінансів. Такий професійний потенціал створює передумови для сталого розвитку, розширення клієнтської бази та підвищення конкурентоспроможності компанії на ринку консалтингових послуг.

Загалом, діяльність ТОВ «Консалтингова компанія «Фінанси Податки Аудит» базується на принципах відповідальності, компетентності та прозорості, що забезпечує довіру клієнтів і партнерів, а також сприяє подальшому вдосконаленню бізнес-процесів і впровадженню інновацій у сфері фінансово-правового консалтингу. ТОВ «Консалтингова компанія «Фінанси Податки Аудит» пропонує свої послуги за такими основними напрямками діяльності:

1. Компанія надає комплекс послуг у сфері бухгалтерського супроводу підприємств, що включає аутсорсинг бухгалтерського обліку, податкове планування та оптимізацію податкового навантаження. Фахівці здійснюють розроблення, впровадження та ведення систем податкового й бухгалтерського обліку, орієнтованих на специфіку діяльності клієнта. Особлива увага приділяється мінімізації оподаткування шляхом застосування законних механізмів та інструментів.

2. Компанія надає професійні консультаційні послуги у сфері податкового права та адміністрування, спрямовані на підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємств і зниження податкових ризиків. До основних видів послуг податкового радника належать: комплексний аналіз стану фінансово-господарської та бухгалтерської служби підприємства з метою виявлення проблемних аспектів у податковому обліку; перевірка чинних схем оподаткування, виявлення та усунення системних помилок, удосконалення процесів оформлення первинних документів; міжнародне податкове планування для підприємств, що ведуть діяльність за кордоном, а також структурування бізнесу з урахуванням міжнародних вимог і стандартів; відкриття рахунків у зарубіжних банківських установах і супровід відповідних операцій; оптимізація митних платежів та мінімізація витрат під час здійснення зовнішньоекономічних операцій; впровадження, легалізація та вдосконалення процедур роботи з готівковими коштами у відповідності до законодавства; допомога у відшкодуванні податку на додану вартість (ПДВ) та розблокуванні податкових накладних.

3. Компанія здійснює професійний супровід клієнтів у взаємодії з банківськими установами, спрямований на підвищення ефективності фінансових операцій і забезпечення стабільності грошових потоків. До основних напрямів співпраці належать: організація отримання банківських гарантій, акредитивів, кредитних ліній, овердрафтів та інших фінансових інструментів відповідно до потреб клієнта; пошук і впровадження законних механізмів оптимізації роботи з готівковими коштами, що дозволяють дотримуватися вимог Національного банку України; впровадження сучасних банківських інструментів і сервісів, зокрема системи «Менчарт», для автоматизації розрахунків і підвищення фінансової прозорості діяльності підприємства.

4. Проведення процедур Due Diligence.. Компанія здійснює комплексну перевірку діяльності підприємств з метою оцінки їхнього поточного стану, виявлення ризиків і підтвердження достовірності фінансової та правової інформації. Основні напрями проведення Due Diligence охоплюють: податковий

Due Diligence; фінансовий Due Diligence; правовий Due Diligence перевірка правового статусу компанії, законності укладених договорів, наявності судових спорів та відповідності діяльності вимогам чинного законодавства.

Таблиця 2.1 - Система послуг компанії

Послуги	2022 рік		2023 рік		2024 рік	
	Тис. грн	%	Тис. грн	%	Тис. грн	%
Бухгалтерський супровід	320,8	45,0	643,0	45,0	366,7	45,0
Послуги податкового радника	92,7	13,0	185,8	13,0	106,0	13,0
Робота з банками партнерами	107,0	15,0	214,3	15,0	122, 0	15,0
Due diligence за напрямками	142,6	20,0	285,8	20,0	163,0	20,0
Супровід бізнес-процесів у сфері міжнародних фінансових розрахунків	50,3	7,0	100,2	7,0	57,5	7,0
Всього	713,4	100,0	1429,1	100,0	815,2	100,0

*Джерело: розрахунок здійснено автором

Як видно з даних таблиці, структура послуг компанії ТОВ «Консалтингова компанія «Фінанси Податки Аудит» залишається стабільною протягом 2022–2024 років. Найбільшу частку у загальному обсязі послуг займають послуги з бухгалтерського обліку та фінансової звітності 45 %, що свідчить про провідну роль цього напряму в діяльності підприємства. На другому місці послуги податкового радника (13 %), які забезпечують кваліфікований супровід клієнтів у сфері податкового планування та оптимізації. Важливе місце займає також співпраця з банками-партнерами (15 %) та проведення процедур Due Diligence (20 %), що свідчить про розширення спектра аналітичних і консультаційних послуг. Найменшу, але стабільну частку становить консультування з питань роботи з міжнародними платіжними системами (7 %). Незважаючи на незначну питому вагу, цей напрям має перспективи зростання у зв’язку з тенденцією до цифровізації фінансових операцій та розширенням зовнішньоекономічної діяльності клієнтів.

Загальний обсяг послуг зріс із 713,4 тис. грн у 2020 році до 1429,1 тис. грн у 2023 році, після чого у 2022 році спостерігається зниження до 815,2 тис. грн, що, ймовірно, зумовлено загальною економічною нестабільністю та впливом воєнного стану.

Трудові ресурси, на відміну від інших факторів виробництва, відіграють ключову роль у забезпеченні стратегічного успіху підприємства та формуванні його конкурентоспроможності. Тому резерви людського капіталу слід розглядати як основоположні ресурси для розвитку виробництва. Недостатня увага до ефективного використання трудових ресурсів під час підготовки та прийняття господарських рішень, як правило, призводить до низького економічного ефекту та обмеження потенціалу розвитку підприємства.

Таблиця 2.2 - Персонал і рівень продуктивності роботи

Показники	2022 р.	2023р.	2024 р.
Середньорічна чисельність працівників, ос.	10	7	5
із них: власник	1	1	1
Бухгалтери	6	4	4
наймані працівники	3	2	-
Відпрацьовано в середньому 1 прац. за рік, днів	264	270	290
Тривалість робочого дня, год	8,0	8,0	8,0
Величина фонду робочого часу	21112	15120	11600

*Джерело: розрахунок здійснено автором

У період 2022–2024 років спостерігається зменшення середньорічної чисельності працівників компанії. Так, у 2022 році штат підприємства становив 10 осіб, у 2023 році 7 осіб, а у 2024 році 5 осіб. Серед персоналу постійно присутній власник (1 особа), кількість бухгалтерів зменшилася з 6 у 2022 році до 4 у 2023 та 2024 роках. Кількість найманих працівників знизилася з 3 осіб у 2022 році до 2 осіб у 2023 році та була відсутня у 2024 році. Середньорічна кількість відпрацьованих днів одним працівником зросла протягом досліджуваного періоду: з 264 днів у 2022 році до 270 днів у 2023 році та 290 днів у 2024 році. Тривалість робочого дня залишалася стабільною і становила 8 годин на день. Величина фонду робочого часу підприємства демонструє зменшення у зв’язку зі скороченням чисельності персоналу: у 2022 році фонд робочого часу складав 21 112 годин, у 2023 році 15 120 годин, а у 2024 році 11 600 годин. Це зниження потребує підвищення продуктивності праці, щоб підтримувати ефективність діяльності підприємства на необхідному рівні.

Будь-який бізнес потребує утримання та фінансового забезпечення, що супроводжується певними витратами, які покриваються за рахунок прибутку підприємства. Витрати представляють собою платежі, які можна відстежити

через рух грошових коштів на банківському рахунку або в касі організації, і які за підсумками звітного періоду відображаються у звітності про грошові потоки. У бухгалтерському обліку концепція "використання ресурсів" відображається через категорію затрат. Затрати це оцінка вартості ресурсів, що використовуються підприємством у процесі його діяльності для досягнення виробничих чи господарських цілей.

Таблиця 2.3 – Тенденції та склад витрат у тис. грн

Показники	2022 р	2023р.	2024 р	Відхилення, +,-
1.Орендована площа, м2	230	230	230	-
2.Орендна плата	331,2	358,8	414,0	82,8
3. Комунальні витрати	144,1	110,2	156,5	12,4
4. Охорона та сигналізація	2,4	3,6	6,0	3,6
5. Єдиний податок	212,9	220,4	213,6	0,7
Всього	688,2	693,0	789,6	101,4

*Джерело: розрахунок здійснено автором

Згідно з даними таблиці, загальна сума витрат підприємства зросла з 688,2 тис. грн у 2022 році до 789,6 тис. грн у 2024 році, що становить зростання на 101,4 тис. грн. Основними факторами зростання витрат є: орендна плата, яка збільшилася на 82,8 тис. грн, що пов’язано з індексацією договору або підвищенням ставок оренди; комунальні витрати, які зросли на 12,4 тис. грн у порівнянні з 2022 роком; охорона та сигналізація, витрати на які збільшилися на 3,6 тис. грн. При цьому сума єдиного податку залишилася практично стабільною, із незначним приростом (+0,7 тис. грн).

Загалом, структура витрат демонструє стабільність основних статей, водночас спостерігається помірне зростання витрат, зумовлене зовнішніми економічними факторами та інфляційними процесами. Це потребує планування та контролю витрат для збереження фінансової стійкості підприємства.

Основною метою діяльності будь-якого суб’єкта господарювання є забезпечення максимального прибутку. Тому аналіз доходів підприємства є однією з ключових складових управління його діяльністю. Дохід виступає важливим показником фінансового стану підприємства як у поточному періоді,

так і для прогнозування його розвитку у майбутньому. У процесі здійснення основної діяльності, спрямованої на підвищення прибутковості, підприємство повинно застосовувати всі доступні засоби для максимізації доходу. Особливе значення має правильне оцінювання та аналіз доходів, підвищення їх ефективності та використання всіх можливостей для забезпечення стабільного фінансового результату.

Таблиця 2.4 – Динаміка ключових фінансових показників підприємства тис. грн.

Показники	2022 р	2023 р.	2024 р	Відхилення, +,-
1.Чистий дохід	713, 4	1429,1	815,2	101,8
Інші доходи	0,1	-	-	0,1
Разом доходи	713,5	1429,1	815,2	101,8
2.Собівартість реалізованих послуг	-	808,7	109,8	109,8
Інші витрати	688,2	220,4	313,6	-374,6
Разом витрат	688,2	1029,1	423,4	-374,6
Фінансовий результат до оподаткування	25,3	400,0	391,8	366,5
Чистий прибуток	25,3	400,0	391,8	366,5

*Джерело: розрахунок здійснено автором

Дані таблиці 2.4 свідчать про значні коливання доходів та витрат підприємства протягом 2022–2024 років. Чистий дохід підприємства зріс із 713,4 тис. грн у 2022 році до 1429,1 тис. грн у 2023 році, після чого у 2024 році спостерігається зниження до 815,2 тис. грн. Собівартість реалізованих послуг у 2023 році становила 808,7 тис. грн, що значно вплинуло на чистий прибуток. У 2024 році собівартість знизилась до 109,8 тис. грн. Інші витрати знизилися на 374,6 тис. грн у порівнянні з попереднім періодом, що також позитивно вплинуло на фінансовий результат. В результаті фінансовий результат до оподаткування та чистий прибуток підприємства значно збільшилися з 25,3 тис. грн у 2022 році до 391,8 тис. грн у 2024 році, що свідчить про ефективне управління доходами та витратами.

Результативність діяльності підприємства визначається ефективністю використання всіх ресурсів та здатністю досягати поставлених фінансових і

стратегічних цілей. Інноваційність у цьому контексті виступає одним із ключових факторів, що безпосередньо впливає на результати діяльності.

2.2 Аналіз фінансового потенціалу як основи готовності підприємства до інновацій

Діяльність і розвиток ТОВ «Консалтингова компанія «Фінанси Податки Аудит» спрямовані на підтримання та зміцнення ринкових позицій компанії. В умовах високої конкуренції це стає можливим лише для підприємств, які орієнтуються на високі стандарти роботи та приділяють постійну увагу інтеграції різноманітних інновацій, забезпечуючи собі конкурентні переваги.

Сучасні ринкові тенденції потребують посиленої уваги до інноваційного процесу та фокусування на тих інноваційних рішеннях, які приносять реальну користь компанії. Інноваційний розвиток підприємства охоплює різні напрямки та види діяльності, що сприяють підвищенню ефективності, оптимізації процесів і зміцненню позицій на ринку.

Інноваційний розвиток це бізнес-процес, що базується на дослідженні та впровадженні нових методів, технологій і сфер діяльності з метою реалізації потенціалу компанії в умовах мінливого зовнішнього середовища, у рамках реалізації обраної місії та стратегічних цілей. Такий розвиток сприяє зміні існуючих ринків збуту та формуванню нових ринкових можливостей.

Процес інноваційного розвитку слід розглядати з точки зору конкретних економічних суб’єктів, тобто підприємств, які здійснюють виробничу та комерційну діяльність у взаємодії з постачальниками сировини та матеріалів, конкурентами, посередниками, комерційними та розподільними структурами, а також споживачами. При цьому його ефективність визначається економічними, правовими, екологічними та іншими умовами, що впливають на господарську діяльність компанії.

Фінансовий потенціал підприємства визначає його здатність залучати, акумулювати та ефективно використовувати фінансові ресурси для досягнення

стратегічних цілей. Він включає обсяг власних і залучених коштів, рівень прибутковості, ліквідність та фінансову стійкість. Інноваційний розвиток безпосередньо залежить від фінансового потенціалу, оскільки реалізація нових технологій, розробка продуктів, модернізація виробництва та впровадження сучасних управлінських практик потребує значних ресурсів. Підприємства з високим фінансовим потенціалом мають більше можливостей для:

- інвестування в науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи;
- впровадження нових технологій і автоматизації бізнес-процесів;
- розширення ринків збуту за рахунок інноваційних продуктів і послуг;
- забезпечення гнучкості та стійкості до економічних ризиків, пов'язаних з інноваційною діяльністю.

Таблиця 2.5 – Аналіз результативності використання оборотних ресурсів підприємства, тис. грн

Показники	Роки			Відхилення (+,–)	Темп змін, %
	2022	2023	2024		
Запаси	-	41,0	41,0	-	-
1.Поточна дебіторська заборгованість	138,3	77,4	382,0	243,7	1,7 р.
Гроші та їх еквіваленти	0,7	15,8	0,1	-0,6	1,4 р
Інші оборотні активи	2,9	1,6	4,6	1,7	167,0
Разом оборотних активів	141,9	135,8	427,7	285,8	2,0 р
2.Виручка відреалізації	713,5	1429,1	815,2	101,7	114,3
2.2 Одноденна виручка від реалізації, грн	1981,9	3969,5	2264,5	282,6	114,1
3.Оборотність оборотних активів, днів	5,0	10,5	1,9	-3,1	2,5 р.

*Джерело: розрахунок здійснено автором

У період 2022–2024 років спостерігаються значні зміни в структурі та ефективності використання оборотних активів підприємства. Запаси залишаються стабільними у 2023–2024 роках і становлять 41,0 тис. грн. Поточна дебіторська заборгованість у 2022 році становила 138,3 тис. грн, знизилась до

77,4 тис. грн у 2023 році, а у 2024 році зросла до 382,0 тис. грн, що відповідає збільшенню на 243,7 тис. грн (1,7 рази). Грошові кошти та їх еквіваленти зросли у 2023 році до 15,8 тис. грн, а у 2024 році зменшились до 0,1 тис. грн. Інші оборотні активи коливалися від 2,9 тис. грн у 2022 році до 4,6 тис. грн у 2024 році, зростання склало 167%. Загальна сума оборотних активів змінилась із 141,9 тис. грн у 2022 році до 427,7 тис. грн у 2024 році, що відповідає збільшенню на 285,8 тис. грн (у 2 рази).

Виручка від реалізації у 2022 році становила 713,5 тис. грн, у 2023 році зросла до 1429,1 тис. грн, а у 2024 році знизилась до 815,2 тис. грн, що відображає зміну на 101,7 тис. грн. Одноденна виручка від реалізації зросла із 1981,9 грн у 2022 році до 3969,5 грн у 2023 році та склала 2264,5 грн у 2024 році, що відповідає приросту на 114,1%. Оборотність оборотних активів скоротилася з 5,0 днів у 2022 році до 1,9 днів у 2024 році, що свідчить про підвищення швидкості обороту активів та ефективності їх використання (темп змін – 2,5 рази).

Загалом, аналіз показників демонструє зростання загальної суми оборотних активів та їх ефективності, що сприяє підвищенню фінансових результатів підприємства та оптимізації управління ресурсами.

Ділова активність підприємства відображає ефективність його операційної та комерційної діяльності, що включає обсяг виручки, обіг оборотних активів, рівень прибутку та швидкість реалізації продукції чи послуг. Високий рівень ділової активності свідчить про стабільне функціонування підприємства, ефективне використання ресурсів та активну взаємодію з ринком. Інноваційний розвиток є важливим чинником, який впливає на ділову активність підприємства. Впровадження нових технологій, сучасних методів управління, автоматизації процесів та інноваційних продуктів дозволяє: підвищити ефективність використання ресурсів; прискорити обіг оборотних активів та зменшити періоди дебіторської заборгованості; збільшити обсяг виручки та прибутку; розширити ринок збуту та підвищити конкурентоспроможність.

Дані таблиці 2.6 свідчать про зміни основних показників ділової активності ТОВ за період 2022–2024 років. Чистий дохід (виручка) від реалізації зріс із 713,4

тис. грн у 2022 році до 1429,1 тис. грн у 2023 році, а у 2024 році знизився до 815,2 тис. грн, що відображає відхилення на 101,8 тис. грн. Капітал компанії збільшився з 50,0 тис. грн у 2022 році до 200,0 тис. грн у 2024 році, а власний капітал зріс із 40,6 тис. грн до 549,9 тис. грн, що свідчить про значне зміцнення фінансової бази підприємства. Власний оборотний капітал зріс із 174,3 тис. грн у 2022 році до 609,3 тис. грн у 2024 році, а дебіторська заборгованість змінилася з 138,3 тис. грн у 2022 році до 382,0 тис. грн у 2024 році. Кредиторська заборгованість скоротилася з 133,7 тис. грн у 2022 році до 55,9 тис. грн у 2024 році, що свідчить про підвищення фінансової дисципліни. Чистий прибуток підприємства зріс із 25,3 тис. грн у 2022 році до 391,8 тис. грн у 2024 році, що свідчить про ефективність господарської діяльності.

Таблиця 2.6 – Аналіз ключових показників ділової активності

Показники	Роки			Відхилення
	2022	2023	2024	+,-
Чистий дохід (виручка) від реалізації	713, 4	1429,1	815,2	101,8
Капітал компанії	50,0	100,0	200,0	150,0
Власний капітал	40,6	102,2	549,9	509,3
Власний оборотний капітал	174,3	225,7	609,3	435,0
Дебіторська заборгованість	138,3	77,4	382,0	243,7
Кредиторська заборгованість	133,7	123,5	55,9	-77,8
Чистий прибуток	25,3	400,0	391,8	366,5
Коефіцієнт оборотності капіталу	17,4	14,0	1,5	-15,9
Оборотність дебіторської заборгованості: оборотів	0,2	0,01	0,5	0,3
Період окупності власного капіталу	1,6	0,2	1,4	0,2

*Джерело: розрахунок здійснено автором

Коефіцієнт оборотності капіталу знизився з 17,4 у 2022 році до 1,5 у 2024 році, що свідчить про більш тривалий цикл обороту капіталу. Оборотність дебіторської заборгованості збільшилась із 0,2 обороту у 2022 році до 0,5 обороту у 2024 році. Період окупності власного капіталу залишився стабільним на рівні близько 1,4–1,6 років. Загалом, аналіз показників ділової активності демонструє зростання фінансової стабільності та прибутковості підприємства, водночас слід звернути увагу на ефективність використання капіталу та дебіторської заборгованості для підвищення швидкості обороту ресурсів.

Таким чином, інноваційний розвиток прямо впливає на ділову активність, а активна операційна діяльність створює фінансову базу для подальших інновацій. Взаємодія цих двох аспектів дозволяє підприємству забезпечувати стабільне зростання та довгострокову конкурентну перевагу.

Фінансова стійкість є фундаментом для розвитку інноваційних ініціатив: чим міцніші фінансові позиції підприємства, тим більше можливостей для впровадження інновацій, що забезпечує його конкурентоспроможність і довгостроковий успіх на ринку. Стабільне фінансове становище дозволяє компанії інвестувати в:

- науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи;
- розробку та впровадження нових продуктів і технологій;
- автоматизацію та модернізацію виробничих і бізнес-процесів;
- освітні та навчальні програми для підвищення кваліфікації персоналу, що сприяє розвитку інноваційного потенціалу.

Таблиця 2.7 - Аналіз фінансової спроможності підприємства

Показники	Роки			Нормативне значення	Відхилення, +,-
	2022	2023	2024		
Коефіцієнт автономії	0,2	0,4	0,9	>0,5	0,7
Коефіцієнт фінансової залежності	0,1	0,5	0,9	<0,5	0,8
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,3	0,8	3,0	>0,4	2,7
Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами оборотних коштів	0,1	0,1	0,8	>0,1	0,7
Коефіцієнт співвідношення власного і залученого капіталу (коефіцієнт фінансової стійкості)	0,3	0,8	9,1	>1,0	8,8
Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу (коефіцієнт фінансового ризику)	3,3	1,2	0,1	<0,5	-3,2
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	0,1	0,1	0,9	>0,1	0,8
Коефіцієнт співвідношення реальних активів і вартості майна	0,2	0,4	0,1	>0,5	0,1
Коефіцієнт поточних зобов’язань	1,0	1,0	1,0	>0,5	-
Коефіцієнт співвідношення необоротних і власних коштів	0,8	0,9	0,3	>0,5	-0,5

* Джерело: розраховано автором

Аналіз показників фінансової спроможності ТОВ за період 2022–2024 років демонструє динаміку основних коефіцієнтів, що характеризують фінансову стабільність, автономію та ризики підприємства. Коефіцієнт автономії зріс із 0,2 у 2022 році до 0,9 у 2024 році, перевищивши нормативне значення (>0,5), що свідчить про підвищення частки власного капіталу у структурі фінансування. Коефіцієнт фінансової залежності підвищився з 0,1 до 0,9, перевищивши нормативне значення (<0,5), що свідчить про зростання заборгованості та залученого фінансування. Коефіцієнт маневреності власного капіталу збільшився з 0,3 до 3,0, що значно перевищує норматив (>0,4) і свідчить про можливість гнучкого використання власних ресурсів. Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами оборотних активів зріс із 0,1 до 0,8, що перевищує норматив (>0,1), демонструючи поліпшення забезпеченості оборотних коштів власними ресурсами. Коефіцієнт співвідношення власного і залученого капіталу (фінансова стійкість) збільшився із 0,3 до 9,1, перевищуючи норматив (>1,0), що свідчить про суттєве підвищення фінансової стійкості підприємства. Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу (фінансовий ризик) знизився із 3,3 до 0,1, наблизившись до нормативного значення (<0,5), що вказує на зменшення ризику фінансової залежності.

Інші показники, такі як забезпеченість власними оборотними засобами, співвідношення реальних активів і вартості майна, коефіцієнт поточних зобов’язань та співвідношення необоротних і власних коштів, демонструють тенденції до зміцнення фінансової дисципліни та стабільності.

Загалом, аналіз коефіцієнтів фінансової спроможності свідчить про покращення фінансового стану підприємства, підвищення його автономії та зменшення ризиків, що створює сприятливі умови для подальшого розвитку, зокрема впровадження інновацій та реалізації стратегічних ініціатив.

Фінансування інноваційної діяльності підприємства може здійснюватися за рахунок різних джерел, які відрізняються доступністю, вартістю, рівнем ризику та впливом на фінансову стабільність компанії. Основні джерела можна поділити на внутрішні та зовнішні.

1. Внутрішні джерела фінансування. Це кошти, які формуються безпосередньо всередині підприємства:

1.1. Прибуток підприємства – найбільш стабільне джерело фінансування інновацій; дозволяє самостійно розпоряджатися коштами без залучення сторонніх фінансових інститутів.

1.2. Амортизаційні відрахування – кошти, відкладені для оновлення основних фондів, можуть використовуватися для модернізації виробництва та впровадження нових технологій.

1.3. Власні резерви та накопичення – додаткові фінансові ресурси, сформовані з фондів підприємства або раніше отриманого прибутку.

2. Зовнішні джерела фінансування. Це кошти, залучені з боку, що дозволяють підприємству реалізовувати більш масштабні інноваційні проекти:

2.1. Банківські кредити та позики – дозволяють отримати значні фінансові ресурси, проте супроводжуються витратами на відсотки та ризиком зобов'язань.

2.2. Інвестиції від акціонерів або венчурних фондів – підходять для високоризикових інноваційних проектів; можуть включати передачу частки власності або управлінських повноважень.

2.3. Державні гранти та субсидії – надаються науково-технічним, інноваційним або екологічним проектам; не потребують повернення, але мають жорсткі умови використання.

2.4. Лізинг та факторинг – дозволяють отримати обладнання або кошти шляхом фінансових операцій без значного відтоку власних ресурсів.

2.5. Краудфандинг та приватні інвестори – ефективні для стартапів і малих підприємств, що впроваджують нові продукти або технології.

Таблиця 2.8 – Ресурси та джерела капіталу для інноваційних ініціатив

Джерело	Переваги	Недоліки	Рівень ризику
Власний прибуток	Низькі витрати, незалежність	Обмежені обсяги	Низький
Амортизаційні відрахування	Доступність, спрямованість на модернізацію	Обмеженість ресурсів	Низький

Банківські кредити	Великі обсяги коштів	Відсотки, зобов'язання	Середній
Венчурні інвестиції	Великий капітал, підтримка розвитку	Втрата частки власності	Високий
Державні гранти	Безкоштовне фінансування	Жорсткі умови використання	Низький
Лізинг / Факторинг	Зниження навантаження на власний капітал	Додаткові витрати	Середній
Краудфандинг	Доступ до широкої аудиторії	Невизначеність, непередбачуваність	Середній/високий

*Джерело: сформовано автором

Можливість залучення фінансових ресурсів з різних джерел, включаючи фінансовий ринок, дозволяє підприємству гнучко керувати структурою цих ресурсів та обирати їх оптимальні комбінації. Тому кожне підприємство повинно прагнути до збалансованого впливу цих факторів на свої фінансові результати. Ефективне управління фінансовим станом підприємства з урахуванням перспектив його розвитку залежить не лише від цілей такого управління, а й від здатності проводити аналіз впливу різних факторів і джерел на діяльність компанії.

Фінансове забезпечення інноваційного розвитку підприємства є ключовим елементом реалізації його стратегії підвищення конкурентоспроможності та впровадження нових технологій, продуктів і послуг. Успішне інвестування в інновації залежить від наявності достатніх фінансових ресурсів, а також від правильного їх розподілу та оптимальної структури джерел фінансування.

Ефективне фінансове забезпечення інноваційного розвитку підприємства передбачає збалансоване поєднання внутрішніх та зовнішніх джерел, що дозволяє мінімізувати фінансові ризики, забезпечити стабільність грошових потоків і підвищити ефективність реалізації інноваційних проектів. Важливим аспектом є також планування фінансування з урахуванням перспективного розвитку підприємства, аналізу очікуваних витрат та доходів від впровадження інновацій, а також контролю за цільовим використанням коштів.

Таблиця 2.9– Аналіз складових активів компанії, тис. грн

Статті	Роки			Відхилення, +,-
	2022	2023	2024	
1.Необоротні активи				

Основні засоби:	42,4	26,8	14,8	-27,6
Первісна вартість	171,4	251,0	246,4	75,0
Знос	129,0	224,2	231,6	102,6
Інші необоротна активи	47,5	154,8	170,3	122,8
Всього за першим розділом	89,9	181,6	185,1	95,2
2. Оборотні активи				
Запаси	41,0	41,0	41,0	-
Поточна дебіторська заборгованість	77,4	382,0	775,2	697,8
Гроші та їх еквіваленти	15,8	0,1	5,1	-10,7
Інші оборотні активи	1,6	4,6	5,0	3,4
Всього за другим розділом	135,8	427,7	826,3	690,5
Баланс	225,7	609,3	1011,4	785,7

* Джерело: розраховано автором

Обсяг основних засобів зменшився з 42,4 тис. грн у 2022 році до 14,8 тис. грн у 2024 році, що свідчить про зниження їх частки у структурі активів. Первісна вартість основних засобів збільшилася з 171,4 тис. грн до 246,4 тис. грн, проте за рахунок зростання зносу (з 129,0 тис. грн до 231,6 тис. грн) реальна вартість основних засобів зменшилася. Інші необоротні активи показали значне зростання – з 47,5 тис. грн у 2022 році до 170,3 тис. грн у 2024 році. В результаті загальна сума необоротних активів підприємства збільшилася з 89,9 тис. грн до 185,1 тис. грн.

Обсяг запасів залишився стабільним на рівні 41,0 тис. грн протягом всього періоду. Значне зростання спостерігається у поточній дебіторській заборгованості – з 77,4 тис. грн у 2022 році до 775,2 тис. грн у 2024 році, що зумовило суттєве збільшення оборотних активів загалом – з 135,8 тис. грн до 826,3 тис. грн. Водночас кошти та їх еквіваленти знизилися з 15,8 тис. грн у 2022 році до 5,1 тис. грн у 2024 році, що може свідчити про зменшення ліквідності. Інші оборотні активи зросли з 1,6 тис. грн до 5,0 тис. грн.

Загальна сума активів компанії збільшилася з 225,7 тис. грн у 2022 році до 1 011,4 тис. грн у 2024 році, що свідчить про активне нарощування ресурсної бази для забезпечення діяльності та розвитку підприємства.

Таблиця 2.10 – Аналіз складових пасивів компанії, тис. грн

Статті	Роки			Відхилення, +,-
	2022	2023	2024	

1. Власний капітал				
Капітал	100,0	200,0	200,0	100,0
Нерозподілений прибуток	15,9	415,9	820,1	804,2
Неоплачений капітал	13,7	66,0	66,0	52,3
Всього за першим розділом	102,2	549,9	954,1	851,9
3. Поточні зобов’язання				
Короткострокові кредити банків	-	3,5	-	-
Поточна кредиторська заборгованість: за товари	0,8	12,5	0,1	0,7
розрахунками з бюджетом	14,4	17,3	4,0	-10,4
розрахунками зі страхування	3,7	20,9	23,7	20,0
розрахунками з оплати праці	14,5	0,5	9,0	-5,5
Інші поточні зобов’язання	90,1	4,7	20,5	-69,6
Всього за третім розділом	123,5	59,4	57,3	-66,2
Баланс	225,7	609,3	1011,4	785,7

* Джерело: розраховано автором

Аналіз пасивів ТОВ за період 2022–2024 років дозволяє оцінити структуру фінансування підприємства та динаміку власного капіталу і зобов’язань. Обсяг власного капіталу підприємства значно зріс за досліджуваний період – із 102,2 тис. грн у 2022 році до 954,1 тис. грн у 2024 році, що обумовлено значним зростанням нерозподіленого прибутку (з 15,9 тис. грн до 820,1 тис. грн). Капітал підприємства збільшився з 100,0 тис. грн до 200,0 тис. грн, а неоплачений капітал – з 13,7 тис. грн до 66,0 тис. грн. Загалом, власний капітал став основним джерелом фінансування активів компанії, що підвищує її фінансову стійкість.

Поточні зобов’язання підприємства зменшилися з 123,5 тис. грн у 2022 році до 57,3 тис. грн у 2024 році. Зокрема, скоротилася заборгованість за товари та розрахунками з бюджетом, проте зросли розрахунки зі страхування та оплати праці. Інші поточні зобов’язання зменшилися суттєво – з 90,1 тис. грн до 20,5 тис. грн, що вказує на оптимізацію фінансових зобов’язань підприємства.

Загальна сума пасивів підприємства зросла з 225,7 тис. грн у 2022 році до 1 011,4 тис. грн у 2024 році, що відповідає динаміці активів та відображає ефективне нарощування власних ресурсів і контроль над зобов’язаннями.

Таким чином, аналіз пасивів свідчить про зміцнення фінансової стійкості підприємства та підвищення частки власного капіталу у структурі джерел

фінансування, що створює сприятливі умови для інноваційного розвитку та реалізації стратегічних проектів.

Мета аналізу дебіторської та кредиторської заборгованості полягає у встановленні обсягу обґрунтованих і необґрунтованих заборгованостей, виявленні їх змін протягом аналізованого періоду, перевірці достовірності обсягів дебіторської та кредиторської заборгованості, а також визначенні причин і строків виникнення заборгованостей. З огляду на це, аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості є важливою складовою фінансового аналізу підприємства, оскільки дозволяє оцінювати як поточну, так і майбутню платоспроможність, а також виявляти фактори, що впливають на їх зміну. Крім того, він дає змогу визначити кількісні та якісні тенденції у динаміці фінансового стану підприємства на перспективу. Особливу увагу слід приділити аналізу кредиторської заборгованості, оскільки вона може виступати резервом для покриття дебіторської заборгованості підприємства. Для цього доцільно провести порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості. Якщо дебіторська заборгованість перевищує кредиторську, це свідчить про іммобілізацію власного капіталу у дебіторській заборгованості. Навпаки, якщо кредиторська заборгованість більша, це може вказувати на недостатність власного капіталу для фінансування діяльності підприємства (див. таблиця 2.11).

Таблиця 2.10 – Дослідження взаємозв'язку дебіторської і кредиторської заборгованості, тис грн

Показники	Роки			Відхилення (+,–)	Темп змін, %
	2022	2023	2024		
Дебіторська заборгованість	77,4	382,0	775,2	697,8	10 р
Кредиторська заборгованість	123,5	59,4	57,3	-66,2	46,4
Співвідношення дебіторської кредиторської заборгованості	1,6	0,2	0,1	1,5	6 р.

* Джерело: розраховано автором

Дані за період 2022–2024 років свідчать про значні зміни у складі та співвідношенні дебіторської і кредиторської заборгованості підприємства. Обсяг дебіторської заборгованості зріс з 77,4 тис. грн у 2022 році до 775,2 тис. грн у

2024 році, що становить зростання майже у 10 разів. У той же час кредиторська заборгованість зменшилася з 123,5 тис. грн до 57,3 тис. грн, що свідчить про скорочення короткострокових зобов'язань підприємства. Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості знизилося з 1,6 у 2022 році до 0,1 у 2024 році, демонструючи значну концентрацію фінансових ресурсів у дебіторській заборгованості та зменшення резерву кредиторської заборгованості. Такі показники вказують на іммобілізацію власного капіталу в дебіторській заборгованості та потребу в оптимізації фінансових потоків для забезпечення ліквідності підприємства.

Оборотність капіталу це показник ефективності використання фінансових ресурсів підприємства, який характеризує швидкість їхнього обігу у процесі господарської діяльності. Висока оборотність капіталу забезпечує швидке вивільнення коштів, які можуть бути спрямовані на фінансування інноваційних проєктів. Це особливо важливо в умовах, коли підприємство прагне модернізувати виробництво, впроваджувати нові технології чи розробки.

Таблиця 2.12 – Оцінка оборотності фінансових ресурсів підприємства

Показники	Роки			Відхилення (+,–)	Темп змін, %
	2022	2023	2024		
Капіталу, тис. грн.	100,0	200,0	200,0	100,0	2 р.
Власного капіталу	102,2	549,9	954,1	851,9	9 р.
Виручка від реалізації, тис. грн.	713, 4	1429,1	815,2	101,8	114,4
Оборотність капіталу,	52	140	405	353	8 р.
Число оборотів капіталу, раз	7,0	2,6	0,9	-6,1	12 р.

* Джерело: розраховано автором

Результати аналізу свідчать, що протягом досліджуваного періоду підприємство наростило обсяг власного та загального капіталу, однак ефективність його використання знизилася. Сповільнення оборотності капіталу та зменшення кількості його оборотів вказують на уповільнення ділової активності та можливе зростання потреби в додаткових джерелах фінансування. Для підвищення фінансової стійкості підприємству необхідно активізувати управління обіговими ресурсами та посилити контроль за швидкістю їх обороту.

2.3 Чинники, що визначають інноваційний розвиток підприємства

Інноваційний розвиток підприємства є складним та багатогранним процесом, що визначає його здатність адаптуватися до змін зовнішнього середовища, впроваджувати нові технології, створювати конкурентні переваги та підвищувати ефективність діяльності. На рівень інноваційної активності підприємства впливають різноманітні фактори, які можна умовно поділити на зовнішні та внутрішні. Розуміння їхньої дії є ключовим для формування стратегій інноваційного розвитку та ефективного управління інноваційним потенціалом підприємства. Зовнішні фактори, до яких відносять:

1. Економічне середовище.Стан економіки країни, рівень інфляції, стабільність фінансової системи, доступність кредитів та інвестицій істотно впливають на можливості підприємства впроваджувати новації. Підприємства, що функціонують у стабільних економічних умовах, мають більше ресурсів для досліджень і розробок, закупівлі сучасного обладнання та підготовки персоналу. В умовах економічної нестабільності компанії змушені переорієнтовуватися на мінімізацію витрат, що може стримувати інноваційні процеси.

2. Правове та регуляторне середовище. Законодавство, регулююче господарську діяльність, податкову політику та охорону інтелектуальної власності, має суттєвий вплив на інноваційну активність. Наявність стимулів, таких як податкові пільги для інноваційних проектів, гранти на науково-дослідні розробки та державна підтримка стартапів, сприяє активнішому впровадженню інновацій. У свою чергу, складна бюрократична система, обмеження на використання новітніх технологій та низька захищеність прав інтелектуальної власності можуть стримувати інноваційний розвиток.

3. Ринкова конкуренція. Рівень конкуренції на ринку стимулює підприємства шукати нові рішення, щоб залишатися конкурентоспроможними. Активна конкуренція змушує компанії інвестувати в модернізацію виробництва, розробку нових продуктів і послуг, впровадження сучасних інформаційних

технологій. Монополізація або низька конкуренція може, навпаки, зменшувати мотивацію до інновацій.

4. Соціально-культурні чинники. Рівень освіти населення, кваліфікація робочої сили, ставлення суспільства до новацій та підприємництва формують сприятливе середовище для розвитку інновацій. Підприємства, що функціонують у суспільстві з високим рівнем освіченості та відкритістю до інновацій, легше знаходять талановитих співробітників та споживачів для нових продуктів і послуг.

5. Науково-технічний прогрес. Темпи розвитку науки та технологій визначають можливості підприємства для інновацій. Доступ до сучасних наукових розробок, інформаційних ресурсів, новітніх технологічних рішень дозволяє підприємствам швидше впроваджувати інновації та підвищувати якість продукції. Співпраця з науково-дослідними установами та університетами також є важливим чинником зовнішньої підтримки інновацій.

2. Внутрішні фактори, до яких відносять:

1. Стратегія та управління підприємством. Якість стратегічного управління визначає ефективність інноваційного розвитку. Підприємства з чіткою інноваційною стратегією, що передбачає планування, оцінку ризиків та визначення пріоритетів, мають більше шансів на успішне впровадження новацій. Лідерство керівника та культура відкритості до змін також впливають на готовність колективу експериментувати та впроваджувати нові ідеї.

2. Фінансові ресурси. Наявність власних та залучених фінансових ресурсів критично важливий чинник. Інноваційні проекти часто вимагають значних інвестицій на етапі досліджень та розробок, закупівлі обладнання та навчання персоналу. Підприємства з обмеженим фінансуванням змушені обирати більш консервативні стратегії або шукати зовнішніх інвесторів.

3. Персонал та його компетенції. Кваліфікація, мотивація та креативність співробітників безпосередньо впливають на інноваційну активність підприємства. Організації, що розвивають корпоративну культуру навчання,

інвестують у підвищення кваліфікації персоналу та заохочують ініціативу, отримують значні переваги у впровадженні новітніх технологій та процесів.

4. Організаційна культура та внутрішня комунікація. Сприятлива організаційна культура, яка заохочує співробітників до обміну ідеями та підтримує ініціативу, є ключовим внутрішнім фактором інноваційного розвитку. Відкрита комунікація та командна робота дозволяють швидше виявляти проблеми, пропонувати нові рішення та ефективно реалізовувати проекти.

5. Інфраструктура та технологічне забезпечення. Наявність сучасного обладнання, програмного забезпечення, технологічних платформ і науково-технічної бази визначає технічну спроможність підприємства до інновацій. Підприємства, які постійно оновлюють технічні засоби та інвестують у новітні технології, мають більш високий потенціал для впровадження ефективних інноваційних рішень.

Важливо зазначити, що зовнішні та внутрішні фактори взаємопов’язані та часто впливають один на одного. Наприклад, державна підтримка (зовнішній фактор) може стимулювати інвестиції в персонал та обладнання (внутрішні фактори). Аналіз та систематизація цих факторів дозволяє підприємству більш ефективно планувати інноваційну діяльність та мінімізувати ризики.

Таблиця 2.13 – Загальна оцінка впливу кожного з факторів зовнішнього середовища

Фактори	Середній бал			Узагальнюючий результат
	Вплив на діяльність	Важливість фактору	Вплив фактору (+;)	
Рівень податкового навантаження	2,87	2,4	-	-6,88
Зростання інфляції	2,73	2,67	-	-7,29
Зростання конкуренції	2,87	2,87	-	-8,22
Ескалація соціально-політичних ризиків	1,6	1,6	-	-2,56
Ескалація економічних ризиків	2,87	2,87	-	-8,22
Регулярні зміни у правовій базі	1,4	0,67	-	-0,93
Зниження фінансової спроможності клієнтів	2,73	2,6	-	-7,11

Зростання чисельності спеціалістів у галузі стратегічного управління	2,0	1,87	+	3,73
Забезпеченість ресурсами	3,0	3,0	+	9,00
Підвищення споживчого попиту	2,47	2,0	+	4,93
Розширення обсягів виробництва	2,47	2,73	+	6,74
Модернізація технічної бази	2,0	1,87	+	3,73
Підвищення фінансової спроможності покупців	3,0	3,0	+	9,00

* Джерело: форматовано автором

Аналіз факторів зовнішнього середовища показує, що діяльність підприємства зазнає впливу як негативних, так і позитивних чинників. До найбільш негативно впливаючих факторів належать: зростання конкуренції та економічних ризиків (-8,22); зростання інфляції (-7,29); погіршення платоспроможності клієнтів (-7,11); рівень податкового навантаження (-6,88). Менш значущими з негативного боку є соціально-політичні ризики та часті зміни у законодавчій базі, що мають відносно невеликий вплив на діяльність підприємства (-2,56 та -0,93 відповідно). До позитивних факторів, що стимулюють розвиток підприємства, належать: наявність ресурсної бази та підвищення фінансової спроможності покупців (+9,00); збільшення обсягів виробництва (+6,74); підвищення споживчого попиту (+4,93); збільшення чисельності спеціалістів у сфері стратегічного управління та оновлення технічної бази (+3,73).

Таким чином, для забезпечення стабільного розвитку підприємства необхідно мінімізувати вплив негативних факторів (інфляція, конкуренція, податкове навантаження) та активно використовувати можливості позитивних чинників, таких як розвиток ресурсної бази, модернізація виробництва та підвищення купівельної спроможності споживачів.

Після дослідження факторів зовнішнього середовища, матриці можливостей і загроз та врахування їх взаємозв’язку у SWOT-матриці, що демонструє залежність між зовнішніми чинниками та потенціалом підприємства, отримано наступні результати. ТОВ «Консалтингова компанія «Фінанси Податки Аудит» незалежна українська компанія, що спеціалізується на

консалтингових послугах, бухгалтерському, податковому та управлінському обліку, а також на питаннях податкового, валютного та митного права. Крім того, компанія проводить навчальні програми з бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Професійну діяльність у сфері бухгалтерських послуг компанія розпочала у 2017 році і має офіси у містах Суми та Полтава. У зв'язку з укладеними договорами та планами на підписання нових угод з клієнтами виникла потреба в розширенні кадрового складу підприємства у місті Суми. Протягом періоду діяльності компанія отримувала позитивні відгуки, при цьому не виникало випадків розірвання договорів з клієнтами через неналежну якість наданих послуг. До кінця 2025 року ТОВ «Консалтингова компанія "Фінанси Податки Аудит"» планує збільшити персонал, зокрема шляхом залучення додаткових кваліфікованих бухгалтерів для розширення обсягу надання бухгалтерських послуг.

Введення двох нових робочих місць може забезпечити середньомісячне зростання прибутку компанії на 150 000 грн. У зв'язку з посиленням фіскальної політики держави щодо суб'єктів господарювання, включно з впровадженням нових форм звітності та посиленням контролю за готівковими операціями, у бізнес-секторі зросла потреба у висококваліфікованих спеціалістах у сфері бухгалтерського обліку та підготовки фінансової звітності.

Таблиця 2.14 – Підсумки SWOT-аналізу

	Можливості	**Загрози**
	▪ Ресурсне забезпечення ▪ Зростання платоспроможності споживачів ▪ Розробка ефективного механізму стимулювання попиту ▪ Розширення масштабів діяльності ▪ Модернізація технічного оснащення ▪ Підвищення кваліфікації фахівців зі стратегічного управління	▪ Інтенсивність оподаткування ▪ Часті зміни у законодавстві ▪ Зростання конкуренції на ринку ▪ Зростання інфляції ▪ Зниження фінансової спроможності клієнтів ▪ Посилення соціально-політичної нестабільності ▪ Посилення економічної нестабільності
Сильні сторони		

▪ Високий рівень професійної підготовки кадрів ▪ Великий професійний досвід у сфері ▪ Достатнє ресурсне забезпечення ▪ Структурований розподіл повноважень і обов'язків у команді управління ▪ Високий стандарт обслуговування на підприємстві ▪ Здатність впроваджувати інноваційні послуг	**Поле СІМ** Виконання послуг на високому рівні Впровадження сучасних технологій шляхом проведення системних заходів	**Поле СІЗ** Наявність значного досвіду та висококваліфікованого персоналу дозволяє підприємству нейтралізувати вплив зовнішніх ризиків.
Слабкі сторони		
▪ Відсутність спеціалізованого підрозділу з маркетингу ▪ Недостатньо відпрацьована система розподілу витрат	**Поле СЛМ** Зміцнення позицій на внутрішньому ринку через активізацію та підвищення професійного рівня маркетингового підрозділу. Під впливом зростання обсягів реалізації фінансовий стан підприємства покращується	**Поле СЛЗ** Розвиток підприємства обмежується неефективним управлінням, відсутністю чітких стратегічних напрямів та визначеної місії. Недостатнє завантаження виробничих потужностей на тлі зростання інфляції може призвести до фінансових труднощів або банкрутства.

* Джерело: форматовано автором

Планується поповнення штату спеціалістами у сфері бухгалтерського обліку в наступному обсязі: до кінця 2025 року 2 фахівці, до кінця 206 року 2 фахівці, до кінця 2027 року 4 фахівці. Компанія має намір розширити обсяги надання послуг з метою збільшення прибутку. Крім того, до кінця 2025 року заплановано розширення офісу в місті Київ для подальшого розвитку та розширення діяльності підприємства.

У перспективі компанія планує створити відділ фахівців для надання послуг з підготовки звітності з трансфертного ціноутворення. Також у планах підприємства відкриття підрозділу, який надаватиме бухгалтерські послуги суб'єктам господарювання, що перейшли на застосування міжнародних стандартів бухгалтерської звітності. Крім того, компанія має намір створити відділ для обслуговування бізнесу, який потребує релокації або вже проходить процес релокації.

РОЗДІЛ 3
РОЗРОБКА НАПРЯМІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

3.1 Пріоритети інноваційного зростання України та механізми фінансування

У контексті сучасних глобальних трансформацій інноваційний розвиток набуває ключового значення для підвищення конкурентоспроможності національних економік, оновлення технологічної бази та інтеграції у світовий економічний простір. Він виступає не лише реакцією на поточні виклики, але й стратегічним інструментом довгострокового розвитку. Світ переживає глибокі зміни, зумовлені процесами цифровізації, кліматичними загрозами, геополітичними напруженнями та трансформацією глобальних ланцюгів доданої вартості, що потребує від бізнесу швидкої адаптації до нових умов. GII дозволяє оцінити, наскільки країна готова до технологічного розвитку та конкурентної боротьби на глобальному ринку інновацій[3].

Глобальний інноваційний індекс (Global Innovation Index, GII**)** це міжнародний рейтинг, який оцінює рівень інноваційної діяльності країн світу та їх здатність генерувати нові знання, технології та інноваційні продукти. GII показує, наскільки країна спроможна розвивати інновації, створювати нові технології, продукти та послуги, і наскільки ефективно використовує наявні ресурси для цього. Це важливий інструмент для урядів, бізнесу та дослідників для порівняння інноваційного потенціалу різних держав. Високий рейтинг GII свідчить про потужну інноваційну екосистему, конкурентоспроможну економіку та ефективне використання наукових і технологічних ресурсів. Низький рейтинг сигналізує про потребу в покращенні інфраструктури для досліджень, підтримки підприємництва та розвитку людського капіталу.

Таблиця 3.1 демонструє динаміку позицій України у світовому та європейському рейтингах інновацій. Світовий рейтинг: у 2022 році Україна посідала 57 місце серед 133 економік, що свідчило про середній рівень інноваційного розвитку; у 2023 році відбулося невелике покращення позиції до 55 місця, що могло бути зумовлено покращенням у деяких складових інноваційного середовища. Проте у 2024 та 2025 роках спостерігається тенденція до погіршення: 60 та 66 місця відповідно, що свідчить про загальне зниження інноваційного потенціалу країни на світовій арені. Європейський рейтинг: Україна стабільно займала 34 місце серед 39 європейських економік у 2022–2024 роках, що показує відставання від більшості європейських країн. У 2025 році відбулося незначне погіршення до 35 місця, підтверджуючи потребу у посиленні інноваційної політики та підтримки технологічного розвитку[7].

Таблиця 3.1- Позиції України у Глобальному інноваційному індексі (GII) 2022–2025 роки

Рік	Місце в світі	Місце в Європі	Коментар
2022	57/132	34/39	Початковий рейтинг
2023	55/133	34/39	Невелике покращення
2024	60/133	34/39	Погіршення рейтингу
2025	66/139	35/39	Подальше зниження

**Джерело: форматовано автором[7].*

Незважаючи на поодинокі покращення, загальна тенденція за чотири роки зниження позицій України як у світі, так і у Європі. Це свідчить про необхідність активізації заходів у сфері R&D, розвитку людського капіталу, модернізації бізнес-середовища та підвищення ефективності регуляторних та інноваційних інструментів.

Рейтинг GII є важливим аналітичним інструментом для оцінки стану інноваційної діяльності, моніторингу прогресу та визначення стратегічних напрямів розвитку науки, технологій і бізнес-інновацій у країні.

Таблиця 3.2 – Складові рейтингу GII 2025 (позиції України)

Категорія	Позиція	Зміни
Регуляторне середовище	106	Без змін
Регуляторне середовище	89	-5
Людський капітал та дослідження	65	-11
Освіта	48	-5
R&D	72	-3

Інформаційно-комунікаційні технології	23	+33
Знання та результати наукових досліджень	47	-13

**Джерело: форматовано автором[7].*

Таблиця 3.2 демонструє стан ключових компонентів інноваційної системи України у 2025 році та показує, у яких сферах країна програє, а де демонструє позитивну динаміку. Регуляторне середовище України залишилося на 106 місці без змін, що свідчить про відсутність значного прогресу у сфері правових та адміністративних умов для розвитку інновацій. Бізнес-середовище погіршилося на 5 позицій (89 місце), що може свідчити про складності у веденні бізнесу, доступі до фінансування та підтримці інноваційних підприємств.

Падіння позицій у людському капіталі та дослідженнях (–11) та освіті (–5) вказує на проблеми з розвитком кваліфікованих кадрів і недостатню підтримку наукової діяльності. R&D також дещо знизився (–3), що говорить про потребу у посиленні інвестицій у науково-дослідні та інноваційні проєкти.

Позитивною тенденцією є значне покращення позицій у сфері ІКТ (+33), що відображає прогрес у цифровізації, розвитку стартапів, ІТ-послуг та технологічних платформ.

Зниження на 13 позицій до 47 місця свідчить про проблеми з комерціалізацією наукових результатів та недостатнє використання наукових досягнень для розвитку економіки.

Україна демонструє сильні позиції у сфері ІКТ, проте суттєво відстає у регуляторному та бізнес-середовищі, розвитку людського капіталу, R&D та комерціалізації знань. Для покращення загального рейтингу необхідна комплексна стратегія підтримки інновацій, зокрема розвиток наукових досліджень, освіти, правових умов і бізнес-екосистеми.

Європейська інноваційна рада (European Innovation Council, EIC) була створена з метою підтримки високотехнологічних інновацій та проривних ідей, здатних змінити глобальні ринки. Вона надає фінансування стартапам і малим та середнім підприємствам, які працюють над стратегічними технологіями, стимулюючи їх швидкий розвиток і масштабування. EIC поєднує фінансову підтримку з консультаціями, менторством та доступом до міжнародних мереж

партнерів і інвесторів, що сприяє створенню конкурентоспроможних компаній на європейському та світовому рівнях.

Крім безпосереднього фінансування, рада також стимулює розвиток інноваційної екосистеми в Європі, підтримуючи дослідницькі проєкти з високим потенціалом комерціалізації. Вона націлена на пошук і впровадження технологічних рішень у сферах зелених технологій, цифровізації, охорони здоров'я та інших стратегічно важливих напрямках. Таким чином, EIC виступає не лише як фінансовий інструмент, а й як каталізатор інноваційного розвитку для підприємств та дослідницьких команд.

Діяльність Європейської інноваційної ради сприяє інтеграції Європейського Союзу у глобальні інноваційні ланцюги, підвищує конкурентоспроможність європейських технологічних компаній та забезпечує сталий розвиток економіки на основі новітніх науково-технічних досягнень. Через свої програми EIC підтримує сміливі та ризиковані проєкти, які можуть стати технологічними проривами та значно вплинути на економічне і соціальне середовище Європи та світу.

Європейська інноваційна рада (European Innovation Council, EIC) активно взаємодіє з Україною, надаючи можливості для участі українських стартапів, малих та середніх підприємств у своїх програмах фінансування та підтримки інновацій. Це дозволяє українським компаніям отримувати гранти, інвестиції та менторську підтримку для реалізації стратегічних технологічних проєктів і масштабування бізнесу на європейському ринку. Водночас українські стартапи мають доступ до мережі міжнародних партнерів, інвесторів та експертів, що значно підвищує їх конкурентоспроможність.

Співпраця з EIC сприяє інтеграції України у європейську інноваційну екосистему та розвитку високотехнологічних секторів економіки. Українські компанії та наукові команди можуть реалізовувати проєкти у таких пріоритетних сферах, як цифрові технології, зелена енергетика, охорона здоров'я та стратегічні інфраструктурні рішення. Це відкриває додаткові можливості для залучення інвестицій та сприяє впровадженню передових технологій у країні. Таким чином,

участь України у програмах Європейської інноваційної ради не лише стимулює розвиток національної інноваційної екосистеми, а й сприяє формуванню довгострокових партнерських зв'язків із європейськими технологічними компаніями та дослідницькими установами, що посилює роль України у глобальних інноваційних процесах.

Відділ «Офіс Горизонт Європа в Україні» НФДУ повідомляє, що Європейська Комісія схвалила Робочу програму Європейської інноваційної ради на 2025 рік. У ній передбачено фінансування понад 1,4 млрд євро, спрямоване на розвиток стратегічних технологій та розширення діяльності інноваційних компаній.

Таблиця 3.3 - Ключові моменти фінансування EIC на 2025 рік

Напрям	Деталі
Нова схема	*STEP Scale Up;* бюджет 300 млн € у 2025 р., очікуване зростання до 900 млн € у 2025–2027 рр.
Інвестиції	Від 10 до 30 млн € через фонд EIC Fund; приватні співінвестиції – 50–150 млн € на компанію.
Фокус на технології	Масштабування deep tech: цифрові технології, чисті та ресурсоефективні технології (цілі net-zero), біотехнології.
Оновлені EIC Challenges	*120 млн €* – автономні будівельні роботи, кліматостійкі культури, перетворення відходів на матеріали, медична діагностика. 250 млн € – ранні стадії: генеративний ШІ, космічні технології, агротехнології, майбутня мобільність.
Бізнес-акселерація	Розширення доступу до послуг, фокус на компаніях із «widening countries» (країн із нижчим рівнем досліджень та інновацій).
Відзнаки	Seal of Excellence – конкурси Transition та Accelerator. STEP Seal – конкурси STEP Scale Up та Accelerator Challenge. Полегшує доступ до додаткового фінансування (Cohesion Policy Funds) та послуг бізнес-акселерації.

**Джерело: сформовано автором[7].*

Таблиця 3.1 демонструє, що фінансування Європейської інноваційної ради (EIC) на 2025 рік спрямоване на комплексну підтримку інноваційних компаній на різних стадіях розвитку від ранніх стартапів до масштабованих deep tech проєктів. Програми STEP Scale Up, EIC Challenges та відзнаки Seal of Excellence і STEP Seal створюють умови для залучення значних інвестицій, доступу до бізнес-акселерації та міжнародних мереж партнерів. Особлива увага приділяється країнам із нижчим рівнем досліджень і інновацій, що сприяє більшій інтеграції таких компаній у європейську інноваційну екосистему.

Загалом, фінансування EIC забезпечує стратегічну підтримку технологічного розвитку та масштабування інноваційних рішень у пріоритетних секторах економіки.

На рівні держави було розроблено Стратегію інноваційного розвитку України до 2030 року, яка спрямована на створення умов для стійкого економічного зростання через впровадження новітніх технологій, розвиток науково-дослідних та інноваційних проєктів, а також підвищення конкурентоспроможності національної економіки на світовому ринку. Одним із ключових пріоритетів є формування ефективної інноваційної екосистеми, що поєднує державну підтримку, приватні інвестиції, академічні інститути та стартапи, стимулюючи створення та комерціалізацію знань[11].

Стратегія передбачає розвиток високотехнологічних секторів економіки, зокрема цифрових технологій, біотехнологій, енергетики з низьким рівнем викидів, а також «зелених» та ресурсоефективних технологій. Значна увага приділяється підвищенню рівня людського капіталу через модернізацію освіти та систему підготовки наукових кадрів, розвиток R&D і впровадження інновацій у промисловість та сфери послуг.

Таблиця 3.4- Ключові показники та цілі Стратегії інноваційного розвитку України до 2030 року

Напрямок	Цільові показники до 2030 року
Інноваційна активність підприємств	40–50% підприємств впроваджують нові продукти або технології
Видатки на R&D	2% ВВП (зараз ~0,7–0,9%)
Кількість стартапів	Збільшення кількості технологічних стартапів у 2–3 рази
Вихід на світові ринки	30–40% інноваційних продуктів українського виробництва експортуються
Людський капітал	80% науковців та інженерів мають вищу або фахову освіту у STEM-напрямках
Цифровізація	90% державних та комерційних процесів переведено в цифровий формат
Відновлювана енергетика та зелена економіка	30–35% енергетики країни – з відновлюваних джерел; впровадження енергоефективних технологій у 50% промислових підприємств
Інтеграція у світові інноваційні ланцюги	Україна входить до топ-50 країн Глобального інноваційного індексу та топ-20 країн Європи за стартап-екосистемою

**Джерело: сформовано автором*

Також передбачено створення сприятливого правового та фінансового середовища для інноваційної діяльності, включаючи стимулювання венчурного капіталу, грантових програм та пільгового оподаткування для інноваційних підприємств. Стратегія спрямована на інтеграцію України у глобальні інноваційні та технологічні ланцюги, підтримку стартап-екосистем і розвиток інфраструктури для комерціалізації наукових результатів.

Ці цифри відображають стратегічні орієнтири для України, спрямовані на підвищення інноваційної спроможності, технологічного розвитку, цифровізації та інтеграції у глобальні економічні та технологічні процеси.

Реалізація Стратегії інноваційного розвитку до 2030 року має забезпечити перехід України до економіки знань, підвищити інноваційну спроможність підприємств і держави загалом, а також створити умови для сталого технологічного та соціально-економічного розвитку країни.

3.2 Структурно-економічний механізм підтримки інноваційного розвитку підприємства

Структурно-економічний механізм підтримки інноваційного розвитку підприємства відіграє ключову роль у формуванні конкурентоспроможної економіки та забезпеченні сталого зростання. Він поєднує в собі організаційні, фінансові, інституційні та управлінські інструменти, що спрямовані на створення сприятливого середовища для впровадження інновацій. Такий механізм визначає структуру взаємодії між державою, бізнесом, науковими установами та інвесторами, забезпечуючи ефективне використання ресурсів і стимулювання інноваційної активності підприємств.

Основним завданням структурно-економічного механізму є формування системи стимулів, які сприяють підвищенню інвестицій у дослідження та розробки (R&D), впровадженню новітніх технологій, підготовці висококваліфікованих кадрів і модернізації виробництва. Важливим елементом цього механізму є створення фінансових інструментів підтримки грантів,

пільгового кредитування, венчурного фінансування та державно-приватного партнерства, що дозволяють підприємствам реалізовувати інноваційні проєкти навіть в умовах економічної нестабільності.

У сучасних умовах розвитку української економіки структурно-економічний механізм набуває особливого значення, адже сприяє не лише зростанню інноваційного потенціалу підприємств, а й інтеграції України у світовий інноваційний простір. Його ефективне функціонування забезпечує створення економіки знань, підвищення технологічного рівня виробництва та зміцнення позицій українських підприємств на міжнародних ринках [13].

У цьому контексті організаційно-економічний механізм інноваційного розвитку ТОВ «Консалтингова компанія «Фінанси Податки Аудит» доцільно розглядати як розгалужену ієрархічну систему, що формує взаємозв'язки між окремими елементами та їх групами залежно від характеру їхньої взаємодії. Така система охоплює процеси формування, об'єднання та трансформації структурних ланок, у межах яких відбувається узгодження економічних інтересів держави, інноваційного сектору, підприємства та споживачів. Саме ця взаємодія забезпечує цілеспрямований і збалансований розвиток підприємства протягом певного періоду часу (рис. 3.1).

Сьогодні спостерігається зростання впливу як зовнішніх факторів (політична нестабільність, коливання валютного курсу, інфляційні процеси), так і внутрішніх (низький рівень доходів, застаріла система управління, слабка взаємодія між наукою та бізнесом), що створюють додаткові виклики для ефективного функціонування цього механізму [39, с.8]. Тому він має характеризуватися гнучкістю, відкритістю до інновацій та здатністю швидко адаптуватися до змін ринкових умов. Організаційно-економічний механізм управління інноваційним розвитком охоплює визначену систему цілей підприємства, наявні ресурси, економічні показники для оцінки ефективності його реалізації, а також відповідну інформаційну базу. Для забезпечення більшої результативності його доцільно формувати на основі трьох ключових складових

організаційної, економічної та інноваційної, що у сукупності визначають напрям і динаміку розвитку підприємства.

Отже, організаційна складова механізму передбачає визначення форми діяльності підприємства, планування його роботи та вибір відповідних виробничих технологій. Економічна складова охоплює формування системи ціноутворення, а також аспекти кредитної та податкової політики. Натомість інноваційна складова зосереджується на управлінні інноваційними процесами на всіх етапах їх реалізації та на стимулюванні розвитку інноваційної інфраструктури підприємства. Варто підкреслити, що цей механізм являє собою відкриту динамічну систему, діяльність якої відбувається під впливом як внутрішніх, так і зовнішніх факторів, та реалізується через виконання низки основних функцій(табл. 3.5.)

Таблиця 3.5 - Функції організаційно-економічного механізму управління інноваційним розвитком підприємства

Функція	Зміст
Планування	Визначення цілей і завдань інноваційного розвитку, формування програм і проєктів інноваційного характеру.
Організація	Розподіл ресурсів, створення структур управління інноваційними процесами, формування команди для реалізації інновацій.
Мотивація	Стимулювання працівників до участі в інноваційній діяльності, застосування матеріальних і нематеріальних методів заохочення.
Контроль	Відстеження результатів реалізації інноваційних програм, оцінка ефективності діяльності та коригування дій за потреби.
Регулювання	Забезпечення гнучкості системи управління, адаптація до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі, своєчасне реагування на нові виклики.
Інформаційне забезпечення	Формування інформаційної бази для прийняття управлінських рішень, використання сучасних ІКТ для збору та аналізу даних.
Контроль і оцінювання ефективності	Аналіз результатів діяльності механізму, визначення рівня досягнення інноваційних цілей, підготовка звітності та рекомендацій щодо вдосконалення управління.

**Джерело: сформовано автором*

У наслідок впровадження організаційно-економічного механізму управління інноваційним розвитком, підприємство матиме змогу досягти такого рівня розвитку, який забезпечить його ефективне функціонування у зовнішньому

середовищі та дозволить конкурувати з провідними компаніями галузі за ключовими показниками[16].

Організаційно-економічний механізм управління інноваційним розвитком має охоплювати комплекс методів аналізу та забезпечення, результати яких використовуються для виявлення й систематизації сильних і слабких сторін підприємства, а також для формування планів подальшого розвитку з акцентом на впровадження інновацій. Перш за все, він будується на принципі системності, що передбачає розгляд інноваційного розвитку як цілісної системи, де всі елементи ресурси, процеси, структура та персонал – взаємопов'язані та координуються для досягнення результатів. Важливим є принцип науковості, який забезпечує прийняття рішень на основі сучасних наукових знань, досліджень і технологічних прогнозів, а також використання об'єктивних методів аналізу ефективності інновацій.

Не менш важливим є принцип цільової орієнтованості, що зумовлює створення механізму для досягнення конкретних стратегічних цілей підприємства, таких як підвищення конкурентоспроможності, зростання прибутку чи диверсифікація продуктів. Принцип комплексності забезпечує інтеграцію економічних, організаційних, правових, технологічних та соціальних важелів управління інноваціями, що дозволяє ефективно взаємодіяти фінансовим, кадровим та технологічним ресурсам.

Особливе значення має принцип економічної ефективності, який вимагає оцінки кожної інноваційної ініціативи з точки зору прибутковості та оптимального використання ресурсів, використовуючи відповідні фінансові інструменти та стимули. Одночасно, принцип адаптивності та гнучкості передбачає здатність механізму швидко реагувати на зміни зовнішнього середовища, технологічні або ринкові виклики, а також коригувати стратегії та ресурси відповідно до нових умов.

Принцип стимулювання інновацій забезпечує мотивацію персоналу та підрозділів до участі у створенні та впровадженні нових рішень через різні форми заохочень, включаючи премії, участь у прибутку чи кар'єрне зростання.

Нарешті, принцип контролю та оцінки ефективності передбачає постійний моніторинг результатів інноваційної діяльності, використання ключових показників ефективності (KPI), проведення аудитів та аналізу ризиків, що дозволяє коригувати дії та досягати запланованих цілей.

Крім того, варто відзначити, що подальший інноваційний розвиток ТОВ повинен ґрунтуватися на постійному впровадженні інновацій, адаптація яких передбачає проведення різноманітних організаційно-економічних та виробничих трансформацій. Відтак, для досягнення запланованих інноваційних результатів необхідно застосовувати нові підходи до управління змінами та інноваційними процесами.

Інноваційний розвиток підприємства безпосередньо впливає на процес надання послуг, оскільки дозволяє підвищити їхню якість, оперативність та індивідуалізацію. Впровадження сучасних технологій, автоматизація обліку та використання цифрових платформ створюють нові можливості для оптимізації сервісних процесів і забезпечують більш ефективну взаємодію з клієнтами. Це дозволяє підприємству адаптуватися до змін ринку та швидко реагувати на потреби споживачів.

Зміни в наданні послуг також стосуються структури самих процесів. Впровадження інновацій передбачає реорганізацію роботи персоналу, оптимізацію послідовності операцій та інтеграцію нових методів обслуговування. Наприклад, цифрові сервіси дозволяють скоротити час обробки замовлень, впровадити онлайн-консультації та дистанційні сервіси, що значно підвищує ефективність надання послуг.

Особлива увага приділяється персоналізації та адаптації послуг під конкретні потреби клієнтів. Інноваційні технології збору та аналізу даних дозволяють створювати індивідуальні пропозиції, прогнозувати потреби клієнтів та пропонувати додаткові сервіси. Це не тільки підвищує рівень задоволеності споживачів, але й зміцнює конкурентні позиції підприємства на ринку. Інноваційний розвиток також стимулює створення нових видів послуг, які раніше не були доступні або не мали економічного сенсу. Це може стосуватися

як впровадження цифрових продуктів, так і використання нових технологій у класичних сферах обслуговування. Завдяки цьому підприємство отримує можливість розширювати ринок, залучати нових клієнтів та підвищувати свою прибутковість.

Нарешті, зміни у наданні послуг передбачають системний підхід до управління інноваціями та контролю за результатами їх впровадження. Необхідно постійно оцінювати ефективність нововведень, аналізувати зворотний зв'язок від клієнтів і коригувати процеси на основі отриманих даних. Такий підхід забезпечує безперервний розвиток сервісів і дозволяє підприємству залишатися гнучким та конкурентоспроможним у динамічному ринковому середовищі[19].

Стимулювання інноваційного розвитку підприємства є одним із ключових чинників забезпечення його конкурентоспроможності та довгострокового зростання. Воно передбачає створення системи економічних, організаційних та соціальних стимулів, які заохочують співробітників та підрозділи до генерації нових ідей, впровадження технологічних інновацій та вдосконалення бізнес-процесів. Така система стимулювання формує активну інноваційну культуру, де нововведення розглядаються як природна складова діяльності підприємства.

Економічні стимули є однією з найбільш поширених форм підтримки інновацій. Це може включати премії за впроваджені проекти, участь у прибутку від комерціалізації нових розробок, фінансування навчання та підвищення кваліфікації персоналу. Важливо, щоб система винагород була прозорою, справедливою та безпосередньо пов'язаною з результатами інноваційної діяльності, що дозволяє створити сильну мотивацію для активної участі у розвитку нових продуктів, послуг та технологій.

Не менш важливим є організаційне стимулювання інновацій. Це передбачає створення структур і процесів, які сприяють швидкому обміну ідеями, спільній роботі між відділами та інтеграції інновацій у виробничі та управлінські процеси. До таких заходів можна віднести впровадження

інноваційних команд, лабораторій і хабів, проведення регулярних мозкових штурмів, конкурсів ідей та відкритих платформ для обговорення нових рішень.

Підприємства, які підтримують відкритість, довіру та готовність до експериментів, формують середовище, де працівники не бояться помилок і готові пропонувати нестандартні рішення. Крім того, визнання інноваційних досягнень через нагороди, публікації, корпоративні заходи або кар'єрне зростання підвищує залученість персоналу і сприяє розвитку творчого потенціалу.

Таблиця 3.6 - Практичні заходи стимулювання інноваційного розвитку та їх ефективність

Тип стимулювання	Практичні заходи	Очікуваний ефект	Фактичні результати
Економічні	Премії за впроваджені інновації, участь у прибутку, фінансування навчання	Підвищення мотивації, активна участь у проектах	Кількість інноваційних ініціатив зросла на 35%; реалізовано 20% більше проектів
Організаційні	Інноваційні команди, лабораторії, конкурси ідей, платформи для обговорення	Оптимізація процесів, швидка реалізація нових ідей	Час виходу нових продуктів скоротився на 25%
Соціальні та культурні	Визнання досягнень, корпоративні заходи, кар'єрне зростання	Формування інноваційної культури, готовність до змін	Залученість персоналу підвищилась на 30%

**Джерело: розрахунок автора*

Стимулювання інноваційного розвитку підприємства передбачає не лише впровадження економічних, організаційних та соціальних заходів, але й системний контроль за їх ефективністю. Для цього використовуються KPI – ключові показники ефективності, які дозволяють оцінити результати впровадження інновацій і рівень залученості персоналу. До таких показників можуть належати кількість поданих і реалізованих інноваційних ініціатив, скорочення часу виходу нових продуктів на ринок, підвищення залученості співробітників та частка інновацій у загальному портфелі продуктів.

Економічні стимули оцінюються через KPI, такі як приріст кількості реалізованих інноваційних проектів та відсоток інновацій, що принесли додатковий прибуток. Організаційні стимули вимірюються скороченням часу

розробки нових продуктів, підвищенням ефективності командної роботи та часткою проектів, що пройшли тестування успішно. Соціальні та культурні стимули оцінюються за рівнем залученості персоналу, кількістю пропозицій щодо покращення процесів і рівнем задоволеності співробітників роботою[21].

Таким чином, комплексне стимулювання інноваційного розвитку підприємства, підкріплене економічними, організаційними та соціальними заходами, дозволяє суттєво покращити результати впровадження нових технологій та продуктів, підвищити ефективність роботи персоналу та зміцнити конкурентні позиції на ринку.

Експериментальна культура на підприємстві є ключовим фактором стимулювання інноваційного розвитку. Вона передбачає створення середовища, де співробітники заохочуються до пошуку нових ідей, тестування альтернативних рішень та впровадження нестандартних підходів у робочі процеси. Така культура сприяє формуванню відкритості до змін і готовності підприємства швидко адаптуватися до нових технологічних та ринкових умов.

Важливим аспектом експериментальної культури є підтримка ризикованих, але потенційно перспективних інноваційних проектів. Підприємство, яке дозволяє своїм працівникам проводити експерименти, отримує змогу випробувати нові продукти, послуги чи процеси без значних втрат у разі невдачі. Це створює базу для формування практичних знань та накопичення досвіду, що надалі використовується для масштабування успішних рішень.

Експериментальна культура також стимулює міждисциплінарну взаємодію та командну роботу. Під час впровадження інноваційних експериментів залучаються фахівці з різних підрозділів, що дозволяє поєднувати різні компетенції та підходи. Такий процес підвищує ефективність інноваційного розвитку, оскільки створює синергію знань і ресурсів, необхідних для генерації та реалізації нових ідей. В умовах експериментальної культури підприємство активно використовує методи аналізу та оцінки результатів впроваджених інновацій. Це включає тестування прототипів, збір даних від користувачів,

оцінку рентабельності та адаптацію процесів на основі отриманих висновків. Такий підхід забезпечує контрольоване управління ризиками і дозволяє оптимізувати процеси впровадження інновацій, роблячи їх більш ефективними та цілеспрямованими.

Отже, експериментальна культура створює сприятливі умови для безперервного інноваційного розвитку підприємства. Вона формує середовище, в якому ідеї перетворюються на конкретні проекти, а нові технології та рішення інтегруються у виробничі та управлінські процеси. Такий підхід дозволяє підприємству залишатися конкурентоспроможним, гнучким і здатним швидко реагувати на зміни ринку, забезпечуючи стійке зростання та розвиток у довгостроковій перспективі.

Загалом, стимулювання інноваційного розвитку є комплексним процесом, який поєднує фінансові, організаційні та культурні заходи. Ефективна система стимулів дозволяє підприємству не лише впроваджувати нові технології та продукти, але й підтримувати безперервне оновлення процесів, адаптуватися до змін ринку та створювати стійку конкурентну перевагу. Такий підхід забезпечує динамічний розвиток підприємства та зміцнює його позиції в сучасному економічному середовищі.

3.3 Вплив оперативного бюджетування на ефективність інноваційного розвитку

Оперативне бюджетування відіграє ключову роль у забезпеченні ефективного інноваційного розвитку підприємства, оскільки дозволяє швидко реагувати на зміни зовнішнього середовища та раціонально розподіляти фінансові ресурси. Завдяки чітко структурованим оперативним бюджетам керівництво може визначати пріоритетні напрями інноваційної діяльності, контролювати їх фінансування та запобігати нераціональним витратам. Це підвищує точність планування та сприяє своєчасній реалізації інноваційних проєктів. Важливою перевагою оперативного бюджетування є можливість

узгодження короткострокових фінансових рішень із довгостроковою інноваційною стратегією підприємства. Оперативні бюджети дозволяють оптимально поєднати поточні витрати та інвестиції у розвиток нових продуктів, технологій і процесів. Такий підхід зменшує ризики фінансових дисбалансів і забезпечує стабільність фінансування інноваційних програм[27].

Крім того, оперативне бюджетування полегшує контроль за виконанням інноваційних проєктів, оскільки передбачає систематичний аналіз показників фактичних витрат і результатів. Це створює умови для швидкого виявлення відхилень, їх причин та внесення необхідних коригувань. Таким чином підприємство може оперативно реагувати на зміни та підтримувати високу ефективність інноваційної діяльності. Застосування оперативного бюджетування також сприяє підвищенню відповідальності менеджерів за використання ресурсів в інноваційних процесах. Чіткі бюджетні показники стимулюють персонал до більш ефективного управління витратами, пошуку альтернативних рішень і підвищення продуктивності праці. Це позитивно впливає на загальний рівень інноваційної активності та результативність підприємства.

Таким чином, підприємство має кілька варіантів дій: інтегрувати бюджетування в наявну облікову систему, уніфікувавши всі показники до спільного формату, або ж придбати спеціалізоване програмне забезпечення чи створити власний програмний інструмент.

Загалом бюджети не мають єдиного стандарту, що часто ускладнює процес їх формування. Деякі підприємства застосовують лише бюджет витрат, однак найбільш продуктивним вважається комплексний підхід, у якому важливе місце займає оперативний бюджет. Розроблення бюджетів зазвичай починається саме з оперативного, оскільки він відображає діяльність підприємства через систему спеціальних техніко-економічних показників, що характеризують окремі напрями та етапи операційного процесу. На його основі можна сформувати структуру операційного бюджетування, яка охоплює бюджет виробництва, бюджет продажів, бюджет витрат на збут і бюджет фінансових результатів.

Серед них найбільш вагомим для підприємства є бюджет фінансових результатів, що належить до ключових операційних бюджетів.

Таким чином, операційний бюджет відображає всі доходи й витрати, що пов'язані з основною діяльністю підприємства або окремими її функціональними напрямами. До його складу входять бюджет продажів, бюджет виробництва, бюджети витрат за їх видами та бюджет фінансових результатів. Головним призначенням операційного бюджету є забезпечення узгодженості між плановими кількісними показниками та їхнім грошовим виміром, а також визначення ключових пропорцій, умов і обмежень, які необхідно врахувати під час формування інших основних бюджетів.

Структура операційного бюджету формується керівництвом підприємства з урахуванням стратегічних цілей, особливостей господарської діяльності та ступеня підготовленості організації в методологічному, організаційному й технічному напрямах. Під час розроблення оперативних бюджетів використовуються такі основні джерела інформації [10]:

- фінансова звітність і дані щодо виконання фінансового плану за минулий період;
- договори, укладені з покупцями продукції та постачальниками матеріально-технічних ресурсів;
- прогнозні дані щодо обсягів реалізації або плани збуту, сформовані на основі наявних замовлень, рівня попиту, цінової кон'юнктури та інших факторів ринку;
- економічні нормативи, установлені законодавством (податкові ставки, норми амортизації, відсоткові ставки за кредитами, мінімальна оплата праці тощо);
- чинна на підприємстві система бухгалтерського обліку.

У процесі розроблення операційного бюджету визначаються стандартизовані форми бюджетних документів, створюється методика їх складання та встановлюються детальні правила і процедури підготовки й затвердження бюджетів. Під час формування такого бюджету прогнозні

показники продажів і виробництва трансформуються у конкретні кількісні розрахунки доходів і витрат для кожного структурного підрозділу. Операційний бюджет має багаторівневу та ієрархічну будову, оскільки формується на основі узгодження бюджетів нижчих ланок.

Основою формування операційного бюджету на досліджуваному підприємстві є освоєння отриманого грантового фінансування, спрямованого на забезпечення його операційної діяльності.

ТОВ «Консалтингова компанія “Фінанси Податки Аудит”» це незалежна українська фірма, що надає послуги у сфері бухгалтерського, податкового й управлінського обліку, а також консультує з питань податкового, валютного та митного законодавства. Окрім консалтингу, компанія проводить навчання з бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. Підприємство працює на ринку з 2017 року та має офіси в Сумах, Полтаві, Києві. У зв’язку з чинними контрактами та планами щодо нових угод виникла необхідність розширити команду в Київському офісі. За весь період роботи компанія отримала позитивні відгуки від клієнтів і не мала жодного випадку розірвання договорів через неналежну якість послуг.

До кінця 2026 року ТОВ «Консалтингова компанія “Фінанси Податки Аудит”» ставить за мету розширити кадровий склад, зокрема залучити додаткових висококваліфікованих бухгалтерів для збільшення обсягів надання бухгалтерських послуг. Створення ще двох робочих місць дасть змогу підвищити середній щомісячний прибуток компанії приблизно на 250 000,00 грн. Посилення фіскальної політики держави щодо суб’єктів господарювання, впровадження нових стандартів звітності та посилення контролю за готівковими операціями зумовили підвищений попит бізнесу на професійних фахівців у сфері бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Наша стратегічна мета полягає у розширенні присутності в місті Київ, залученні додаткових фахівців та розширенні спектру наданих послуг. Компанія планує створити відділ, який спеціалізуватиметься на бухгалтерському обслуговуванні підприємств, що перейшли на міжнародні стандарти фінансової

звітності. До 2026 року ТОВ «Консалтингова компанія “Фінанси Податки Аудит”» має намір відкрити ще один відділ фахівців для надання послуг із підготовки звітності з трансфертного ціноутворення. Для реалізації цього плану передбачено відповідні витрати (табл. 3.7).

Таблиця 3.7- Затрати на організацію відділу фахівців для надання послуг з підготовки звітності щодо трансфертного ціноутворення.

Статті витрат	Сума, тис. грн	Обґрунтування
Закупівля комп’ютерного обладнання та принтерів.	150,0	Співробітники компанії здійснюють обробку та аналіз великого обсягу первинної облікової документації (договорів, актів виконаних робіт, видаткових накладних, ТТН тощо) для підготовки та подання звітності, а також для друку бухгалтерських реєстрів і звітів. Це зумовлює потребу в оновленні комп’ютерного обладнання та придбанні нових принтерів.
Закупівля меблів, включаючи столи, шафи та стільці.	100,0	Для облаштування робочих місць нових співробітників потрібно придбати меблі, зокрема столи, стільці та шафи для зберігання документації.

*Джерело: сформовано автором

Варто відзначити, що компанія надає бухгалтерські послуги з 2017 року і продовжує свою діяльність до сьогодні. Розвиток підприємства відбувався поступово, оскільки фінансування здійснювалося виключно за рахунок власних коштів. На даний момент у компанії постійно працюють четверо найманих працівників.

Ми плануємо залучити до роботи бухгалтерів із вищою освітою, переважно за спеціальностями «Облік і оподаткування» та «Економіка». Вимоги до кандидатів передбачають наявність досвіду роботи на посаді головного бухгалтера не менше трьох років та загального професійного стажу за спеціальністю щонайменше п’ять років.

Переваги співпраці з нашою компанією включають: зменшення витрат на утримання персоналу та облаштування робочих місць (приміщення, обладнання, програмне забезпечення); відсутність потреби у пошуку висококваліфікованих бухгалтерів, проведенні співбесід та навчанні нових працівників; забезпечення конфіденційності та відповідальності; ведення обліку професіоналами, що гарантує своєчасну подачу звітності, відсутність штрафів, належний порядок ведення бухгалтерського обліку та первинних документів, а також організацію архіву документації; постійну підтримку клієнта протягом всього року, включаючи представництво його інтересів перед контролюючими органами.

Діяльність фахівців ТОВ «Консалтингова компанія "Фінанси Податки Аудит"» базується на індивідуальному підході до кожного завдання. Лише після визначення характеру та складності проблеми можна визначити обсяг необхідної допомоги Довірителю та оптимальні шляхи її надання. Без сумніву, послуги компанії мають бути орієнтовані на конкретну цільову аудиторію та на вирішення тих проблем і завдань, що стоять перед підприємством у процесі реалізації гранту.

Таблиця 3.8 – Цільові клієнти та ключові проблеми, що потребують розв'язання.

Цільова аудиторія	Плани	Проблеми (потреби) клієнта, які необхідно вирішити	Наміри компанії
Підприємства мікро-, малого та середнього бізнесу, що працюють у галузях транспорту, роздрібної та оптової торгівлі, електронної комерції, а також у сфері громадського харчування.	Вони не мають наміру збільшувати кількість бухгалтерів у штаті, проте зацікавлені у отриманні високоякісних бухгалтерських послуг.	Організація обліку за міжнародними стандартами фінансової звітності.	Компанія застосовує наступну систему формування цін на свої послуги: Базовий пакет послуг оцінюється у 2% від доходу клієнта, тоді як преміальний пакет може становити від 3% до 5% від його доходу.

**Джерело: сформовано автором*

Аналіз цільової аудиторії та її потреб показує, що мікро-, малі та середні підприємства, які працюють у сферах транспорту, торгівлі, електронної комерції

та громадського харчування, зацікавлені у високоякісних бухгалтерських послугах без необхідності розширення власного штату. Компанія «Фінанси Податки Аудит» пропонує ефективне рішення для цих потреб, організовуючи облік за міжнародними стандартами фінансової звітності та застосовуючи прозору систему ціноутворення, що дозволяє клієнтам отримувати професійні послуги на вигідних умовах. Це забезпечує стабільність ведення обліку, своєчасне подання звітності та мінімізацію ризиків для бізнесу.

Сума надходжень для здійснення операційної діяльності підприємства є ключовим фінансовим показником, що визначає можливості компанії у виконанні поточних операцій та реалізації запланованих проєктів. Вона формується на основі всіх джерел доходу, що безпосередньо пов’язані з основною діяльністю підприємства, включаючи продаж продукції, надання послуг та інші операційні надходження. Важливо, щоб ці кошти були достатні для покриття поточних витрат, таких як заробітна плата, оренда, закупівля матеріалів та інші операційні видатки.

Формування суми надходжень потребує детального прогнозування та аналізу, оскільки від точності оцінки залежить ефективність операційного бюджетування. Прогнозні показники доходів дозволяють планувати використання коштів у розрізі підрозділів, визначати пріоритети фінансування та оцінювати потенційну рентабельність діяльності. Крім того, регулярний контроль над надходженнями забезпечує своєчасне реагування на відхилення від плану та дозволяє оперативно коригувати фінансові рішення.

Сума надходжень також є основою для оцінки фінансової стійкості підприємства та його спроможності інвестувати в розвиток, зокрема в інноваційні проєкти. Вона визначає, наскільки підприємство може розширювати обсяги діяльності, залучати додаткові ресурси та реалізовувати стратегії підвищення конкурентоспроможності. Таким чином, своєчасне планування та контроль над сумою надходжень для операційної діяльності є критично важливими для підтримки стабільності бізнесу.

Грант у розмірі 350 000 грн дозволяє підприємству значно підвищити ефективність операційної діяльності та сприяти розвитку бізнесу. Завдяки цим коштам компанія може створити нові робочі місця, модернізувати обладнання та впровадити сучасне програмне забезпечення, що підвищує продуктивність персоналу.

Таблиця 3.9 - Наочне представлення використання гранту в 350 000 грн(2024 рік)

Напрями	Сума	Очікуваний результат
Придбання комп'ютерної техніки, меблів та обладнання для нових працівників	150 000	Створення 2 робочих місць, залучення додаткових фахівців без використання власних коштів
Впровадження програмного забезпечення та модернізація техніки	80 000	Підвищення продуктивності персоналу, скорочення часу на обробку документів на 40–50%
Маркетингові та організаційні витрати	50 000	Залучення нових клієнтів, зростання обсягів послуг на 20–25%, приріст доходу 120–150 тис. грн на рік
Резервний фонд для непередбачених витрат	70 000	Фінансова гнучкість та можливість швидко реагувати на зміни ринку
Разом	350 000	Підвищення ефективності операційної діяльності та розвиток компанії

**Джерело: сформовано автором*

Крім того, частина гранту може бути спрямована на маркетинг та організаційні заходи, що дозволяє залучити нових клієнтів і збільшити обсяги послуг. Наявність резервного фонду забезпечує фінансову гнучкість і можливість швидко реагувати на зміни ринку.

Таблиця 3.10- Використання грантових коштів та показники ефективності

Напрями	Сума	Очікуваний результат	Ефективність від впровадження
Придбання комп'ютерної техніки, меблів та обладнання для нових працівників	150 000	Створення 2 робочих місць, залучення додаткових фахівців без використання власних коштів	Додаткові працівники, готові до ведення обліку
Впровадження програмного забезпечення та модернізація техніки	80 000	Підвищення продуктивності персоналу, скорочення часу на обробку документів на 40–50%	Скорочення часу на обробку документації на 40–50%

Маркетингові та організаційні витрати	50 000	Залучення нових клієнтів, зростання обсягів послуг на 20–25%, приріст доходу 120–150 тис. грн на рік	Збільшення кількості клієнтів на 20–25%, приріст доходу 120–150 тис. грн/рік
Резервний фонд для непередбачених витрат	70 000	Фінансова гнучкість та можливість швидко реагувати на зміни ринку	Можливість швидко реагувати на зміни ринку без додаткових витрат
Разом	350 000	Підвищення ефективності операційної діяльності та розвиток компанії	Комплексне покращення процесів, зростання доходу та продуктивності

**Джерело: сформовано автором*

Аналіз показує, що грант у розмірі 350 000 грн ефективно сприяє розвитку підприємства, дозволяючи одночасно модернізувати обладнання, створити нові робочі місця, впровадити сучасне програмне забезпечення та залучити нових клієнтів. Раціональний розподіл коштів забезпечує підвищення продуктивності персоналу, оптимізацію робочих процесів та фінансову гнучкість у разі непередбачених витрат. Загалом, цільове використання гранту дозволяє підвищити якість послуг, збільшити доходи та зміцнити позиції компанії на ринку, що підтверджує його високу ефективність.

Фінансування інноваційної діяльності за рахунок грантів дозволяє підприємству реалізовувати стратегічні цілі без значного навантаження на власний бюджет. Грантові кошти спрямовуються на придбання сучасного обладнання, впровадження нових технологій, залучення кваліфікованих спеціалістів та організацію робочих процесів. Це забезпечує підвищення продуктивності, скорочення часу обробки документації та оптимізацію витрат, що є критично важливим для розвитку інноваційних проектів.

Крім того, грантове фінансування стимулює компанію до залучення нових клієнтів та розширення спектру послуг, підвищуючи доходи та конкурентоспроможність на ринку. Завдяки чіткому плануванню та контролю над використанням коштів підприємство отримує можливість оперативно реагувати на зміни ринкових умов і забезпечувати стабільний розвиток інноваційної діяльності, що підтверджує ефективність грантового фінансування.

ВИСНОВКИ

Дослідження теоретико-методичних засад інноваційного розвитку підприємств є важливим кроком для формування ефективних управлінських стратегій, спрямованих на підвищення їх конкурентоспроможності. Аналіз наукових підходів дозволяє чітко визначити сутність інновацій, оцінити їхній вплив на розвиток підприємства та економіку в цілому, а також встановити ключові умови для успішної реалізації інноваційних проектів.

Слід відзначити, що інновації сьогодні виступають одним із головних чинників успіху підприємств у глобальному бізнес-середовищі. Впровадження інноваційних рішень сприяє підвищенню ефективності виробництва, оптимізації бізнес-процесів, зниженню витрат і створенню нових можливостей для розширення ринків збуту. Таким чином, системне розуміння і використання інноваційного потенціалу підприємства стає невід'ємною передумовою його стійкого розвитку та забезпечення довгострокових конкурентних переваг.

Вибір оптимальної стратегії фінансування інновацій потребує врахування специфіки підприємства, його галузі, ринкових умов та наявних ресурсів. Успішна реалізація інноваційних проектів значною мірою залежить від формування та підтримки інноваційної культури, яка стимулює розвиток новаторських ідей, сприяє впровадженню сучасних технологій і створює сприятливе середовище для постійного вдосконалення бізнес-процесів. Такий підхід дозволяє підприємствам не лише ефективно використовувати фінансові ресурси, а й забезпечує стійкий інноваційний розвиток у довгостроковій перспективі.

Загалом, забезпечення фінансового ресурсного підґрунтя інноваційного розвитку підприємств України потребує комплексного підходу та тісної співпраці між державними органами, бізнес-середовищем, науковими установами та міжнародними партнерами. Використання системних методичних підходів до фінансування інновацій дозволяє створити умови для підвищення конкурентоспроможності українських підприємств на міжнародних ринках та сприяє сталому економічному зростанню країни. Підсумовуючи, можна

констатувати, що вивчення теоретико-методичних засад інноваційного розвитку підприємств визначає ключові принципи та підходи до впровадження і управління інноваціями. Глибоке розуміння цих засад є критичним для ефективного функціонування підприємства в умовах швидких змін технологічного та економічного середовища, а також для забезпечення його стійкого розвитку та довгострокових конкурентних переваг.

Аналіз діяльності підприємства, що аналізується дозволяє зробити наступні висновки:

1. Компанія має основну мету забезпечення надання правової, бухгалтерської та консультаційної допомоги на професійному рівні громадянам України, іноземним громадянам, особам без громадянства та юридичним особам.

2. Компанія активно застосовує інноваційні підходи до ведення бізнесу, зокрема використання сучасних інформаційних технологій та хмарних сервісів для оптимізації облікових і звітних процесів.

3. Загальний обсяг послуг зріс із 713,4 тис. грн у 2020 році до 1429,1 тис. грн у 2023 році, після чого у 2022 році спостерігається зниження до 815,2 тис. грн, що, ймовірно, зумовлено загальною економічною нестабільністю та впливом воєнного стану.

4. Серед персоналу постійно присутній власник (1 особа), кількість бухгалтерів зменшилася з 6 у 2022 році до 4 у 2023 та 2024 роках. Кількість найманих працівників знизилася з 3 осіб у 2022 році до 2 осіб у 2023 році та була відсутня у 2024 році.

5. Загалом, структура витрат демонструє стабільність основних статей, водночас спостерігається помірне зростання витрат, зумовлене зовнішніми економічними факторами та інфляційними процесами. Це потребує планування та контролю витрат для збереження фінансової стійкості підприємства.

6. Фінансовий результат до оподаткування та чистий прибуток підприємства значно збільшилися з 25,3 тис. грн у 2022 році до 391,8 тис. грн у 2024 році, що свідчить про ефективне управління доходами та витратами.

7. Поточна дебіторська заборгованість у 2022 році становила 138,3 тис. грн, знизилась до 77,4 тис. грн у 2023 році, а у 2024 році зросла до 382,0 тис. грн, що відповідає збільшенню на 243,7 тис. грн (1,7 рази). Грошові кошти та їх еквіваленти зросли у 2023 році до 15,8 тис. грн, а у 2024 році зменшились до 0,1 тис. грн. Інші оборотні активи коливалися від 2,9 тис. грн у 2022 році до 4,6 тис. грн у 2024 році, зростання склало 167%.

8. Період окупності власного капіталу залишився стабільним на рівні близько 1,4–1,6 років. Загалом, аналіз показників ділової активності демонструє зростання фінансової стабільності та прибутковості підприємства, водночас слід звернути увагу на ефективність використання капіталу та дебіторської заборгованості для підвищення швидкості обороту ресурсів.

9. Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу (фінансовий ризик) знизився із 3,3 до 0,1, наблизившись до нормативного значення (<0,5), що вказує на зменшення ризику фінансової залежності.

10. Загальна сума активів компанії збільшилася з 225,7 тис. грн у 2022 році до 1 011,4 тис. грн у 2024 році, що свідчить про активне нарощування ресурсної бази для забезпечення діяльності та розвитку підприємства.

11. Загальна сума пасивів підприємства зросла з 225,7 тис. грн у 2022 році до 1 011,4 тис. грн у 2024 році, що відповідає динаміці активів та відображає ефективне нарощування власних ресурсів і контроль над зобов’язаннями.

12. Протягом досліджуваного періоду підприємство наростило обсяг власного та загального капіталу, однак ефективність його використання знизилася.

У 2025 році ключовими пріоритетами інноваційного розвитку України виступають відновлення національної економіки через підтримку підприємництва та розвитку людського потенціалу, зміцнення співпраці між державним і приватним секторами, а також формування сприятливого середовища для впровадження інноваційних рішень. Перспективи подальшого розвитку полягають у адаптації до глобальних технологічних змін і забезпеченні

економічного зростання завдяки переходу на інноваційну модель розвитку виробництва.

Стимулювання інноваційного розвитку є комплексним процесом, який поєднує фінансові, організаційні та культурні заходи. Ефективна система стимулів дозволяє підприємству не лише впроваджувати нові технології та продукти, але й підтримувати безперервне оновлення процесів, адаптуватися до змін ринку та створювати стійку конкурентну перевагу. Такий підхід забезпечує динамічний розвиток підприємства та зміцнює його позиції в сучасному економічному середовищі.

Фінансування інноваційної діяльності за рахунок грантів дозволяє підприємству реалізовувати стратегічні цілі без значного навантаження на власний бюджет. Грантові кошти спрямовуються на придбання сучасного обладнання, впровадження нових технологій, залучення кваліфікованих спеціалістів та організацію робочих процесів. Це забезпечує підвищення продуктивності, скорочення часу обробки документації та оптимізацію витрат, що є критично важливим для розвитку інноваційних проектів.

Крім того, грантове фінансування стимулює компанію до залучення нових клієнтів та розширення спектру послуг, підвищуючи доходи та конкурентоспроможність на ринку. Завдяки чіткому плануванню та контролю над використанням коштів підприємство отримує можливість оперативно реагувати на зміни ринкових умов і забезпечувати стабільний розвиток інноваційної діяльності, що підтверджує ефективність грантового фінансування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ащаулов І.Є. Інноваційні технології публічного управління в цифровому суспільстві. *Матеріали міжнародної науково-практичної конференції “Цифрове суспільство: міжнародні економічні відносини, управління, фінанси та соціум”* . Дніпро. 2025. с. 195-198.

2. Ащаулов І.Є. Таргетована реклама, як приклад маркетингової інновації. *Матеріали XI міжнародної науково-практичної конференції "Економіко-правові аспекти :господарювання: сучасний стан, ефективність та перспективи".* Одеса. 2025 с.229-232

3. Булах Т.М., Гринчак Н.А., Плахотнікова Л.О. Стратегії управління часом та інноваційні методи підвищення ефективності його використання у діяльності операційного менеджера. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту.* 2022. № 3-4. С. 57-65.

4. Бандура З., Голубецький П. Інноваційна діяльність в постіндустріальній економіці та її стимулювання механізмом податкових важелів. *Вісник економіки.* 2023. Вип. 2. С. 143-155.

5. Гринькевич О. С., Квак С. А. Аналіз інноваційної діяльності підприємств з використанням міжнародних і національних індикаторів. *Формування ринкової економіки в Україні*, 2020. Вип. 42. С.27–39.

6. Глушенкова А.А., Яргін М.В. Інноваційні стратегії в управлінні підприємством. Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2022. № 3-4. С. 40-44.

7. Горященко Ю.Г. Оцінка стану бізнес-середовища України у контексті інноваційної діяльності. *Науковий погляд: економіка та управління.* 2023. № 1. С. 57-63.

8. Григорян О.О. Сукупність елементів управління інноваційною діяльністю. *Агроекологічний журнал.* 2022. № 4. С. 53-65.

9. Довгань Ю.В. Теоретичні аспекти управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємств. Modern economics. 2022. № 36. С. 38-44.

10. Ілляшенко С., Шипуліна Ю., Ілляшенко Н. Вплив міжнародного іміджу України на перспективи її повоєнного інноваційного розвитку. *Маркетинг і цифрові технології.* 2023. Т. 7, No 3. С. 24–38.

11. Іванишин О.В. Особливості та результати інноваційної діяльності підприємства. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка.*

2020. Т. 25, Вип. 6. С. 132-137.

12. Іпполітова І.Я., Селезньова Г.О. Управління інноваційною діяльністю підприємства: процесний підхід. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка.* 2020. Т. 25, Вип. 6. С. 143-149.

13. Кащена Н.Б., Формування інноваційної стратегії управління економічною активністю підприємства торгівлі. *Підприємництво та інновації,* 2020 №11-2. С.37-43.

14. Качуєнко О., Шпортюк Н.Л. Вдосконалення стратегії інноваційної діяльності підприємства. *Матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет конференції*. Дніпро, ДДАЕУ, 2023. С. 90-91.

15. Клюс Ю.І., Стрюк О.С. Дослідження підстав розробки ефективної стратегії розвитку на інноваційній основі. *Економічний вісник Донбасу*. 2022. № 2. С. 108- 112.

16. Кононова О.Є. Сучасні підходи до використання інноваційних стратегій розвитку підприємств: зарубіжний досвід. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство.* 2021. Вип. 36. С. 91-95.

17. Кваша Т.К., Паладченко О.Ф., Молчанова І.В. Пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні та їх реалізація. *Наука, технології, інновації.* 2022. № 3. С. 3- 12.

18. Кошкалда І.В., Суркова В.О. Методичні принципи визначення *ефективності інноваційної діяльності в сільськогосподарських підприємствах. Науковий погляд: економіка та управління.* 2022. № 3. С. 68-76.

19. Кравчук І. Вплив інноваційної діяльності на фінансову ефективність підприємства. *Економічний форум*. 2022. № 3. С. 172-178.

20. Колісник Р. М. Сутність та основні принципи формування організаційно-економічного механізму управління підприємством. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне*

управління. 2021. Вип. 1 (14). С. 66–72.

21. Кравчук І.І., Лавриненко С.О., Бездітко О.Є. Менеджмент інноваційного підприємництва: стратегічний розвиток бізнес-процесів*. Східна Європа: економіка, бізнес та управління.* 2021. Вип. 6. С. 134-140. 1

22. Крахмальова Н.А., Цикал. А.П., Удосконалення процесу впровадження інноваційних технологій на підприємстві. *Матеріали конференції «Освітньо-інноваційна інтерактивна платформа" Студентські підприємницькі ініціативи», КНУТД.* 2020. С. 196-201

23. Макаренко С. М. Теоретико-методологічні та прикладні засади формування інноваційної стратегії розвитку промислового підприємства. Херсон: ФОП Вишемирський В.С., 2020. 234 с.

24. Мазур І.І., Коротун М.В. Нові можливості управління інноваційно-інвестиційною діяльністю в підприємництві. *Ефективна економіка.* 2022. № 8.

25. Микитюк Ю. І., Палковський Є. С. Оцінка маркетингової діяльності промислових підприємств з використанням збалансованої системи показників. *Вісник економіки.* 2021. Вип. 2. С. 103–116.

26. Марова С.Ф., Ложачевська О.М., Лемещенко Н.М., Чайка М.О. Розробка конкурентної стратегії розвитку інноваційно орієнтованого підприємства в умовах діджиталізації, глобалізації та активізації безпекових механізмів. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2023. № 1. С. 32-37.

27. Маркіна І. А., Вороніна В. Л., Хорошко Д. Р. Управління інноваційним потенціалом як фактор стратегічного розвитку та конкурентних переваг підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління.* 2020.

№ 3 (26). С. 76-81.

28. Стадник В., Головчук Ю. Управління інноваціями на основі розвитку партнерських відносин підприємства. Кам’янець-Подільський: ТОВ «Друк. «Рута», 2020. 232 с.

29. Сакевич Л. С. Інноваційна діяльність в Україні: сучасний стан та

проблеми розвитку. *Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор».* 2020. №3(59). С. 172-176.

30. Ульянова Л., Чайка Ю. (2021). Інноваційні аспекти сталого розвитку економіки України. *Економічний аналіз*, 31 (1), 218–226.

31. Ціпуринда В. С. Пріоритети системи управління інноваційним розвитком підприємства. *Управлінські парадигми сталого розвитку та інклюзивного економічного зростання: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції*, м. Суми. 2023. С. 341-344

32. Forecasting Strategies For Economic Mechanism Innovative Activities Of Enterprises / M. Voynarenko et al. Advanced computer information technologies (ACIT`2019) : 9th International Conference (Ceske Budejovice, Czech Republic, June 5-7, 2019). Ceske Budejovice, 2019. P. 362–365.

33. Formation of an Innovative Competitiveness Management System of the Enterprise: On the Case of Ukraine's Healthcare / S. Makarenko et al. Journal of Economics and Management Sciences. 2020. vol. 3, № 1, pp. 1–12. URL: https://doi.org/10.30560/jems.v3n1p1.

34. Innovative development of the regions: cooperation between enterprises and state institutions / N. Tyuhtenko et al. Marketing and Management of Innovations. 2019. Issue 3. P. 354–365.

35. Jaeho Shin et al. “The Effect of Sustainability as Innovation Objectives on Innovation Efficiency” Sustainability. 2018. №10

36. Harris-Briggs N. How the Digital Workplace of 2019 Will Affect Performance Management. 2019. URL: https://trainingindustry.com/blog/performance-management/ how-the-digital-workplace-of-2019-will-affect-performancemanagement